

De Kempense

2020 jaargang 32 - 2

Genealoog

INHOUD

Editoriaal

- 2 Van pest over dysenterie en Spaanse griep naar corona
- 6 Allerlei berichten
- 7 Huwelijksdispensaties Eijskens-Proost (1)
- 11 Oefening in oud schrift
- 12 Dochters van Jan Lathouwers
- 20 Overlijden te Hoogstraten 1911-1920
- 30 Huwelijken Antwerpen
Kathedraal O.L.Vr.Noord 1746-47-48
(deel 4)

Colofon

Editoriaal

Veel heuglijk nieuws is er niet te melden over de voorbije drie maanden. Zoals voor vele verenigingen ligt onze werking volledig stil. Geen genealogisch café, geen vergaderingen, geen persoonlijke kontakten.

We zijn verzeild geraakt in een wereld waar ieder een beetje op zijn eigen moet rekenen. Zorgen voor zijn eigen gezondheid, zorgen voor eigen gezin en hopen dat de gevolgen minimaal zullen zijn voor ons allemaal.

Het jaarprogramma van Regio Kempen dient volledig herzien te worden. Als de algemene toestand ten goede blijft keren en de veiligheidsraad het licht op groen zet kan vanaf september een min of meer normale werking gepland worden. Woensdag 2 september hopen wij onze deuren terug te kunnen openstellen voor ons maandelijks genealogisch café. Het kasteel de Renesse biedt voldoende mogelijkheden om de "social distance" te bewaren.

Wat de andere activiteiten betreft, cursus en lessenreeksen, hierover kan u verder lezen in deze uitgave.

Ondanks of misschien dankzij de lock-down, hebben we de tijd kunnen gebruiken om genealogisch een en ander bij te werken.

Wij stellen wel vast dat een aantal leden dit jaar afgehaakt hebben. Alle afdelingen van Familiekunde Vlaanderen hebben minder leden dan vorig jaar. Ook onze afdeling moest inleveren. Toch zullen wij ons blijven inspannen om onze leden bij te staan of te informeren. De korte opleidingen die voorzien waren voor het najaar worden verschoven naar maart/april 2021.

Onze facebook pagina blijft werkzaam en kan geraadpleegd worden.

Wij hebben nog een groot aantal bidprentjes en rouwbrieven die moeten gescand worden. Hulp van enkele leden zou welkom zijn.

Leden die een bijdrage willen leveren aan de Kempense Genealoog zijn zeer welkom, zij kunnen altijd artikelen en/of vragen sturen aan de redactie.

Ik wens allen een gezonde en deugddoende vakantie. Hou de moed erin en tot in september.

Victor Bertels

Van de Pest over Dysenterie en Spaanse griep naar Corona

Victor Bertels

Er is de laatste weken al heel wat gepubliceerd, gepraat en gediscussieerd over het corona virus. De lock down heeft alle continenten getroffen en het is ons nu nog eens duidelijk gemaakt dat de wereld ons dorp geworden is. Niets of niemand ontsnapt aan de verspreiding van het virus.

Als genealoog kan je er niet omheen, het huidige verschijnsel is een moment in de geschiedenis dat best vergelijkbaar is met gevallen die zich in het eerder nabije en het verre verleden hebben voorgedaan.

Epidemieën en pandemieën zijn in de loop der eeuwen regelmatig weerkerende verschijnselen. De dodelijke impact die ze gehad hebben op de bevolking is zeker heel wat groter geweest dan de impact die corona nu heeft op onze overlijdens statistieken. De Spaanse griep bijvoorbeeld, zou ongeveer 3% van de toenmalige westerse bevolking gedood hebben. Als we dit afzetten tegenover de Belgische bevolking zouden we vandaag komen op 339.000 overlijdens, gelukkig houdt die vergelijking geen steek.

De pest

De pest (1) werd voor het eerst vastgesteld in 1347 en teisterde Europa gedurende ongeveer vier eeuwen. Het einde van de ziekte situeert zich rond 1772. Een remedie ertegen is nooit gevonden.

In de 14de eeuw stierven honderdduizenden aan de pest. In de 17de eeuw kwamen in Londen dagelijks meer dan 1000 mensen door de pest om het leven. In de 19de eeuw werden China en Hongkong getroffen door een pestepidemie die miljoenen mensen het leven kostten. In het begin van de 20ste eeuw was de bacterie dodelijk voor ongeveer 12 miljoen mensen in India. Recentelijk duikt de ziekte nog af en toe op, vooral in landen met een zwakke gezondheidszorg.

De pest is tegenwoordig minder dodelijk dan in het verleden omdat ze kan behandeld worden met antibiotica. Er blijken wel heel wat overeenkomsten te zijn tussen de pest en het corona virus. En ook complot- theorieën over de verspreiding, als “bio wapen” doen over beiden de ronde.

In onze streken woedde de pest hoofdzakelijk in de 16de en de 17de eeuw. Vooral de grote steden waar grotere armoede heerste werden zwaar getroffen. Antwerpen, Gent en Brugge kenden epidemieën in 1571/77, 1603, 1626, 1632, 1655/57 en 1663/66.

Gezien de grootste uitbraken van de pest plaats vonden vóór dat de parochieregisters in de meeste streken algemeen gebruikt werden, zeker deze van de begrafenissen, vinden wij van pestdoden niet zoveel terug bij onze rechtstreekse voorouders.

De dysenterie

De dysenterie (2) of rodeloop, komen we wel regelmatig tegen in de parochieregisters in onze streek.

Deze zeer besmettelijke ziekte kwam in de 17de en 18de eeuw veelvuldig voor. Zij was vooral fataal voor kinderen en oudere en zwakke mensen. Net zoals bij corona kon deze aandoening overgedragen worden via een handdruk, een deursluiting enz. De symptomen zijn: overdreven diarree gevolgd door uitdroging van het lichaam. Wanneer één persoon in het gezin besmet was, kon men er bijna van uitgaan dat er meerdere zouden volgen.

In de stamreeks van mijn echtgenote heb ik het gezin Petrus Maes-Margaretha Goris uit Arendonk. Hij is geboren in 1744 en zij in 1754. Zij huwden in 1775. In dit gezin werden tien kinderen geboren tussen 1775 en 1794. De drie oudste kinderen geboren in 1775, 1776 en 1780 werden respectievelijk 64, 83 en 85 jaar oud.

De overige zes kinderen geboren vanaf 1782 tot 1794 stierven allemaal aan dysenterie. Op 13 september 1794 stierf het eerste kind, op 14 september het tweede, op 15 september nog drie kinderen en op 16 september een pasgeboren baby. Een jaar voordien was een kind van nog geen 3 weken overleden. Dat de ziekte niet alleen de kinderen trof, zien we ook in deze familie. De vader Petrus Maes, overlijdt twee maanden later op 10 november 1794 eveneens aan dysenterie, hij was toen 50 jaar oud. De moeder Margaretha Goris overleefde de epidemie en was bijna 83 jaar toen ze in 1837 overleed.

Bij de bewerking van parochieregisters zien we meermaals opstoten van dysenterie. De begrafenis registers vermelden in dat geval ook veelal de doodsoorzaak. In periodes waarin deze ziekte zich manifesteerde, werden de doden meestal dag van overlijden nog begraven om verdere besmetting te voorkomen. De kerkelijke plechtigheid volgde dan enkele weken later.

In Arendonk zien we nog een uitbraak van dysenterie in de parochieregisters in 1676. In de maanden november en december 1676 vermeldt de pastoor in zijn register: *“In die tijd zijn aan dysenterie overleden”*: en dan volgen de data en de namen. Voor de maand november 1676 zijn dat 45 begrafenissen. Voor de maand december 1676 noteren we 39 begrafenissen en voor de eerste twee weken van 1677 nog 14 begrafenissen. Dit zijn enorme aantallen, vooral als we ze vergelijken met het aantal sterfgevallen in de eerste tien maanden van 1676 en het jaar 1677.

Van januari tot oktober 1676 waren er 40 begrafenissen in de parochie, en vanaf 15 januari tot einde 1677 noteerden we 34 overlijdens. Hieruit blijkt wel dat deze gemeenschap op twee maanden zeer onderhevig was aan de ziekte (3.) Ook de omliggende gemeenten zijn niet aan de dans ontsprongen. In 1741 greep de besmetting in Bladel (NI) om zich heen. Ook daar waren de meest kritische maanden september tot december. Als oorzaken werd opgegeven: het eten van onrijp fruit, zoals pruimen of verse kool, dan weer werden de grote bedevaarten

in de nazomer als oorzaak aangegeven. Andere besmettingsfactoren die werden genoemd waren handel in tweedehands kleding en militaire troepenverplaatsingen.

Bij de uitbraak in Bladel werden op 31 oktober 1741 een hele reeks hygiënische maatregelen van kracht, die vijf jaar later, in 1746, letterlijk door Reusel zouden overgenomen worden.

De eerste maatregel schreef voor hoe te handelen met huisvuil en fecaliën. Potten met vuiligheid mochten niet buiten de deur van zijn woning geworpen worden. Deze moesten binnenshuis, of in de stal in een kuil begraven worden en met aarde bedekt.

“En ingevalle de stal nootsackelijck moeste werden uijtgevaeren sal soodanige kuijl niet worden geroerd, ten sij alvorens de sieckte sal sijn gecesseert”

De kleren en het beddegoed van besmette personen moest eerst 24 uur in water gestaan hebben vooraleer men het mocht ophangen om te drogen. De kinderen van besmette gezinnen mochten niet naar school gaan. De ziekte bleef niet altijd continue doorgaan. Er waren regelmatig opstoten in diverse gemeenten

We vermeldde al Reusel in 1746, maar ook in Bergeijk werden in september van dat jaar drie gehuchten zwaar getroffen door de rodeloop. De armste inwoners werden gewoonlijk het ergste getroffen. De gezinnen die besmet waren werden door de andere inwoners van het dorp gemeden als de pest. De toestand in Bergeijk was zo erg dat de overheid een dokter en een chirurg erop af stuurde en er werd afgeraden om nog iemand aan te stellen om soep of ander voedsel uit te delen.

Op 29 september 1746 werden vanuit De Haag medicamenten en beddengoed ter beschikbaar gesteld. Er werden een aantal dokters aangesteld die plaatsen in de Kempen moesten bezoeken. Zij moesten de Raad van State hun bevindingen rapporteren en beschreven exact hoe de ziekte zich manifesteerde...

“In seer besmettende aensteeckende roode, grauwe, gemengde, slijmgal-achtige en teegennatuurlijcke stoelgangen, verzeld (vergezeld) met stinckende ende seer vuijlen aasem en groote benauwtheeden en hartangsten, snijdende krimpings in den buijck en zwaere en moeilijke persingen in haar fondamenten, zonder iets van gevolg te kunnen lossen dat haar aengebracht is”

In Reusel, dat getroffen werd in 1746, noteerde dokter Willem van Noord, geassisteerd door de eigen dorps chirurgijn Peter van de Water het volgende: *“Liggende op een hantvol kaf oft verrot strooij en gedeckt met stucken van oude coornsacken ofte andere verrotte lompen”*

De overlijdensregister uit 1746 van diverse Kempendorpen in het Nederlandse Noord-Brabant geeft een lange lijst van slachtoffers. Reusel is met 76 doden de droevigste recordhouder. Normaal stierven er in dat dorp zo'n tien à twintig personen per jaar. In 1746 was het een veelvoud daarvan. Uit de namen blijkt dat er mogelijk hele families aan ten gronde gegaan zijn.

De Spaanse griep.

Deze (4) pandemie woedt van 1918 tot 1920 in heel Europa. De uitbraak ging gepaard met een mortaliteitsgraad van 2,5 tot 5%, van de toenmalige wereldbevolking, vijftig tot honderd miljoen mensen stierven eraan. De ziekte overspoelde in zeer korte tijd de hele wereld. De meeste doden vielen in dertien weken tussen half september en half december 1918. In die periode was de kennis van virussen nog zeer beperkt. In die tijd werd ook het eerste “cordon sanitaire” opgetrokken. Australië sloot zijn havens voor alle schepen, zodat het gevrijwaard bleef van de Spaanse griep. Dat “cordon sanitaire” is nu honderd jaar later praktisch niet meer doenbaar met al het internationaal verkeer, te land, over water en in de lucht.

En toch is de Spaanse griep voor velen maar een detail in de geschiedenis. Dat komt vooral omdat de twee wereldoorlogen, en zeker de eerste, het beeld van de recente geschiedenis bepaald hebben. Misschien vind je in uw familiegeschiedenis, na wat zoeken, nog wel een oom of tante, neef of nichtje of een tak van de familie die tussen 1918 en 1920 werd afgerukt.

In 2018, pas twee jaar geleden, gaven gespecialiseerde virologen nog aan dat de wereld bulkt van virussen en dat het de moeite waard is om hen nauwlettend in het oog te houden. Toen werd nog geponeerd: “Er is zeker geen reden tot paniek”. Dr. Robert de Vries, viroloog aan de Universiteit van Utrecht sprak in 2018 profetische woorden: “Het is niet de vraag of er nieuwe epidemieën zullen uitbreken, maar wel: wannéér!” Net zoals wij nu in onze familiegeschiedenis de gevolgen van epidemieën bekijken en bespreken zullen onze nakomelingen de gevolgen van de huidige corona pandemie meenemen in hun beschouwingen over hun voorouders.

Geraadpleegde bronnen

- (1) De pest in Europa 1347-1352 en De zwarte dood, hoe de pest Europa veranderde, 2 boeken van H. Boshart.
 - (2) Bewerkingen parochieregisters Arendonk “overlijden 1634-1800”, 1988 V. Bertels
 - (3) Tussen Lensheuvel en Weijereind, J.W. Hagen, archief HWR Reusel blz. 27-32
 - (4) De Spaanse griep, Laura Sinney, De Arbeiderspers, april 2018.
-

CURSUS GENEALOGIE IN 2020

In onze jaarplanning hebben we een cursus genealogie voorzien voor het najaar van 2020.

De volgende data werden vooropgezet: 8-15-29 oktober en 5-12-29 november.

Omwille van de strikt geldende maatregelen die momenteel van toepassing zijn, dienen wij toch een klein voorbehoud te maken.

De data blijven voorlopig behouden. U kan zich vanaf nu inschrijven op de cursus door overschrijving van 45 € op rekening BE94 7350 4976 3614 van FV Regio Kempen.

Het aantal deelnemers wordt beperkt tot 20.

Indien de cursus niet zou kunnen doorgaan omwille van beperkende maatregelen van de overheid, wordt het inschrijvingsgeld terug gestort.

Deelnemers gelieven een mail te sturen naar victor.bertels1@telenet.be

KORTE OPLEIDINGEN

In de vorige K.G. deden wij navraag of er belangstelling was voor korte opleidingen inzake: oud schrift, genealogische programma's of gebruik van het internet ivm genealogie. Wij ontvingen hierop enkele reacties, echter niet voldoende om onmiddellijk mee van start te kunnen gaan.

Omdat onze werking nu van maart tot september stil ligt en de laatste maanden van dit jaar twijfelachtig zijn voor een vlotte werking, worden deze activiteiten verschoven naar het voorjaar van 2021. Wij komen er zeker nog op terug in onze volgende publicaties.

INSCANNEN BIDPRENTJES EN ROUWBRIEVEN

Wij hebben momenteel een grote voorraad aan bidprentjes en rouwbrieven die nog moeten gescand worden. Ook hier heeft de lock down ons parten gespeeld. Wij zijn nog steeds op zoek naar helpers en medewerkers die bereid zijn deze berg aan materiaal mee te helpen scannen. Deze documenten zijn onmisbaar om recente gegevens te vinden en mogen zeker niet verloren gaan.

Het scannen kan zonder probleem bij u thuis gebeuren. Onze bestuursleden zullen u graag wegwijs maken in de manier waarop dit moet gebeuren.

Wie wil meehelpen stuurt een email naar: mariette.backs@hotmail.com

Kerkelijke dispensaties in de kwartieren van Eijskens-Proost

(1) De huwelijksbeletselen

Ludo Proost

Tijdens de zoektocht naar al mijn voorouders kwam ik ook terecht in Mechelen. Daar vond ik het echtpaar Ferdinandus Eijskens-Anna Catharina Proost. Dit koppel kwam ook voor in een lijst van kerkelijke dispensaties opgesteld door de Mechelse vereniging 'De Ware Vrienden van het Archief'. Toendertijd had ik nog niet voldoende genealogisch materiaal verzameld om de kwartierstaten van het echtpaar samen te stellen. Op het eerste gezicht leek het niet noodzakelijk om me op deze activiteit te werpen: was er wel een verband met mijn voorouders? Enkele jaren geleden ontdekte ik dat Anna Catharina Proost een spruit was uit een andere zijlijn van mijn voorouders uit Gierle. Dit was dan ook een aansporing om toch eens aan hun kwartierstaten te beginnen.

Wat eerst een eenvoudige zoektocht leek naar de voorouders van het echtpaar bleek al gauw uit te draaien op een *opeenstapeling van kerkelijke dispensaties*. Ik vond negen verschillende ontheffingen op 31 huwelijken in een periode van 5 opeenvolgende generaties. Op drie huwelijken na gingen alle verbintenissen te Gierle door.

In dit deel van het artikel worden deze kerkelijke dispensaties algemeen belicht. Later worden de dispensaties van de voorouders uitgelicht. In de daaropvolgende delen stel ik de bijeen-gesprokkelde inlichtingen over Ferdinandus Eijskens en Anna Catharina Proost voor. De afstammelingen van de Gielse familie Eijskens-Proost kunnen aldus meegenieten van een stuk van hun familiegeschiedenis.

Kerkelijke huwelijksbeletselen

Zowel burgerlijk als kerkelijk berusten de huwelijksbeletselen onder andere op het vermijden van het risico op nakomelingen met lichamelijke en/of geestelijke beperkingen. Honderden jaren geleden heeft men ook al ervaren dat het huwen onder naaste bloedverwanten die kans verhoogt. Dit voorbeeld plaatst zich zowel onder de categorie van de absolute als van de relatieve huwelijksbeletselen. In het eerste geval is het huwelijk strikt verboden. In het andere geval kan zowel burgerlijk als kerkelijk een dispensatie worden verleend. In België heft de Koning -op verslag van de Minister van Justitie- het huwelijksbeletsel op. De beide autoriteiten vaardigen dan ook huwelijksregels uit binnen deze twee categorieën.

In het kerkelijk recht zijn -sinds 1215- huwelijken tussen verwanten tot en met de vierde canonieke graad verboden. Maar er kan wel een opheffing van dit verbod worden toegestaan. Het was het gebruik dat de dispensatie voor de 3de en de 4de graad of voor de gemengde graden door de plaatselijke bisschop werd gegeven. Indien de toekomstige echtgenoten elk in

de tweede graad verwant zijn, dus ze zijn neef en nicht, dan moest die opheffing vanuit Rome komen. Kerkelijk telt men het aantal geboorten of graden vanaf elke echtgenoot tot men de gemeenschappelijke voorouder(s) heeft bereikt.

Bij de negen gevonden kerkelijke huwelijksdispensaties geldt de opheffing voor een bloedverwantschap van de tweede tot en met de vierde graad, al of niet gemengd. De huwenden zijn achterneven en achternichten voor elkaar.

In tabel 1 zijn de huwelijken met dispensaties samengebracht. Op de eerste plaats valt het op dat *zowel de ouders als de grootouders* van F. Eijksens en A.C. Proost een vrijstelling van het huwelijksbeletsel verkregen. Bij de *overgrootouders* zijn er slechts twee vrijstellingen waarvan één ook als *betovergrootouders*.

Echtparen met een kerkelijke huwelijksdispensatie							Gemeenschappelijke voorouders		
Schema	Generatie	Echtgenoot	Echtgenote	Huw	dm	dv	Echtgenoot	Echtgenote	Huw
2 x 3	Kinderen	Ferdinandus Eijksens	Anna Catharina Proost	1789	4 ^{de}	3 ^{de}	Joannes Jacobs	Catharina Grielens	1665
4 x 5	Ouders	Joannes B.G. Eijksens	Anna Maria Van Duppen	1754	2 ^{de}	3 ^{de}	Simon Stappaerts	Catharina Proost	1669
6 x 7	Ouders	Antonius Proost	Anna Maria Jacobs	1754	4 ^{de}	4 ^{de}	Joannes Jacobs	Catharina Van Eijnde	1598
8 x 9	Grootouders	Petrus Eijksens	Elisabeth Stappaerts	1706	4 ^{de}	4 ^{de}			<1594
10 x 11	Grootouders	Joannes G. Van Duppen	Maria Jacobs	1729	4 ^{de}	4 ^{de}			<1594
12 x 13	Grootouders	Antonius Proost	Susanna Jacobs	1710	3 ^{de}	3 ^{de}	Henricus Proost	Dijmna Grielens	<1594
14 x 15	Grootouders	Theodorus Jacobs	Anna Maria Jacobs	1707	3 ^{de}	3 ^{de}			<1594
26 x 27	Overgrootouders	Joannes Jacobs	Cornelia V.D. Oudenhuijsen	1688	3 ^{de}	3 ^{de}			<1594
28 x 29	(Bet)overgrootouders	Joannes Jacobs	Catharina Grielens	1665	4 ^{de}	4 ^{de}			<1594

LEGENDE: **Schema**=plaats in het kwartier; **Huw**(elijksjaar); graad van dispensatie voor de man (**dm**) en voor de vrouw (**dv**); **< 1594** voor het jaar 1594.

Tabel 1 – De huwelijksdispensaties voor bloedverwantschap in de kwartieren van F. Eijksens en A.C. Proost

Ten tweede: slechts 4 koppels op de negen huwelijken zijn gekend als de gemeenschappelijke voorouders. Daarom is het alleen bij hen mogelijk om voor hun nakomelingen de opeenvolgende voorlopers precies vast te leggen. Het gebrek aan kennis over het voorgeslacht is eenvoudig te verklaren. De parochieregisters te Gierle starten in 1594 en een deel van de voorouders huwden voor deze datum. Misschien is het wel mogelijk uit documenten van de schepenbank uit de 16de eeuw en begin 17de eeuw een of meerdere van deze personen terug te vinden.

De bloedverwantschappen van het echtpaar Eijksens-Proost (zie schema 1) zijn in een gekleurde voorstelling bijeengebracht om het lezen te vergemakkelijken.

32	Paulus Eijskens (Gierle, 1616-1697)	xGierle 5/2/1638	16	Petrus Escens (Gierle, °07/06/1643)	X Gierle, 04/02/1674	8	Petrus Eijskens (Gierle, 31/01/1687-20/09/1768)	X Gierle, 23/11/1706 (4° gradu)	4	Joannes Baptista Gasparus Eijskens (Gierle, 20/12/1731-14/1/1762)	X Gierle, 09/03/1754 (2° et 3° gradu)	2	Ferdinandus Eijskens (Gierle, 17/2/1760-7/9/1840)	X Mechelen, 25/5/1789, Sint-Jansparochie (in tertio et quarto gradu mixto consanguinitatis)	1	Schema 1: Kerkelijke dispensatie voor een derde en vierde gemengde graad bloedverwantschap voor F. Eijskens en A.C. Proost (Opgesteld door Ludo Proost, toestand op 22/07/2019)
33	Maria Cornelis (Gierle, +1677)		17	Catharina Proost (Gierle, °28/11/1645)		9	Elisabeth Stappaerts (Gierle, 09/02/1687-13/01/1761)		5	Anna Maria Van Duppen (Gierle, 26/04/1735-?)		3	Anna Catharina Proost Gierle, (21/9/1758-2/5/1826)			
34	Andreas Proost Gierle, 1615-1696)	xGierle 14/2/1642	18	Simon Stappaerts (Gierle, 26/2/1646-8/11/1693)	X Gierle, 21/10/1669	10	(Gierle Joannes Gerardus Van Duppen, 16/7/1702-11/12/1783)	X Gierle, 25/08/1729 (4° gradu)	6	Antonius Proost (Gierle, 7/5/1716-7/8/1791)		7	Maria Anna Jacobs (Gierle, 3/2/1719-6/4/1766)			
35	Anna De Porter (Gierle, °1617)		19	Catharina Proost (Gierle, °18/1647)		11	Maria Jacobs (Gierle, 10/05/1709-?)									
36	Sebastianus Stappaerts (Gierle, 1617-1705)	X onstreeks 1637	20	Adriaen Van Duppen (Zandhoven, 16/12/1677 -Gierle, 16/11/1705)	X Gierle, 19/06/1701	12	(Gierle, 17/1/1678-6/6/1726)	X Gierle, 21/10/1710 (3° gradu)								
37	Catharina Leijsen (Gierle, +1682)		21	Catharina Stappaerts (Gierle, 18/09/1676-22/07/1734)		13	Susanna Jacobs (Gierle, 27/1/1689-22/7/1754)									
38	Nicolaus Proost (Gierle, 1607-1667)	xGierle, 15/1635	22	Joannes Baptista Jacobs (Gierle, 23/9/1673-?)	X Gierle, 31/01/1702	14	Theodorus Jacobs (Gierle, 14/2/1684-29/11/1758)	Gierle, 06/09/1707 (3° gradu)								
39	Catharina Jacobs (Gierle, 1612-1664)		23	Anna Dirickx (Gierle, 8/1/1677-?)		15	Anna Maria Jacobs (Gierle, 14/1/1682-?)									
40	Gerardus Van Duppen (Z. 1640-1700)	xZandhoven 03/04/1693	24	Joannes Proost (Gierle, 13/2/1633-?)	X Gierle, 12/06/1661											
41	Anna Lambrechts (Z., 1644-1695)		25	Catharina Van Eijck (Gierle, 6/6/1642-17/2/1687)												
42	Simon stappaerts (Gierle, 1646-1693)	xGierle, 21/10/1669	26	Joannes Jacobs (Gierle, 20/03/1656-?)	X Gierle, 20/04/1688 (3°)											
43	Catharina Proost (Gierle, °1647)		27	Cornelia van Den Oudenhuysen (Gierle, 1/11/1667-26/4/1753)												
44	Joannes Jacobs (Gierle, 1642-1706)	xAntwerpen, 22/07/1665 (4° gradu)	28	Joannes Jacobs (Gierle, 20/03/1656-?)	X Gierle, 08/02/1682											
45	Catharina Grielsens (Gierle, 1645-1717)		29	Elizabeta Peeters (Gierle, 26/04/1647-18/10/1686)												
46	Joannes Dirickx (Gierle, °1622)	X Gierle, 30/01/1663	30	Joannes Jacobs (Gierle, 3/8/1642-8/7/1706)	X Antwerpen 22/07/1665 (4°)											
47	Maria Luisterborch (Gierle, 1638-1707)		31	Catharina Grielsens (Gierle, 26/8/1645-10/09/1717)												
48	Joannes Proost (Gierle, °1599)	xGierle, 20/10/1632														
49	Anna Sas (Gierle, °1604)															
50	Martinus Van Eijck (Gierle, 1635-1672)	xGierle, 10/01/1640														
51	Anna Knaeps (Gierle, 1621-1674)															
52	Petrus Jacobs (Gierle, °1617)	xGierle, 0/02/1656														
53	Catharina Heijns (Gierle, +1656)															
54	J. Van D. Oudenhuysen (Gierle, 1630-1689)	xGierle, 23/01/1663														
55	Catharina Diercx (Gierle, 1638-1689)															
56	Petrus Jacobs (Gierle, °1617)	xGierle, 15/1/1656														
57	Catharina Heijns (Gierle, °1656)															
58	Theodorus Peeters (Gierle, +1680)	xGierle, 17/04/1645														
59	Catharina Proost (Gierle, 1624-1680)															
60	Balthazar Jacobs (Gierle, 1602-1669)	X Gierle 20/11/1637														
61	Margareta Jacobs (Gierle, 1611-1683)															
62	Laurentius Grielsens (Gierle, 1602-1665)	xGierle, 22/10/1630														
63	Elisabeth Stappaerts (Gierle, °1689)															

Het echtpaar Eijskens-Proost, 3de en 4de gemengde graad

Gedurende twee opeenvolgende generaties lopen de verwantschappen langs de vrouwelijke lijn. Om daarna ofwel rechtstreeks bij de gedeelde voorouders uit te komen ofwel eerst nog een mannelijke lijn als tussenstap te nemen.

Zowel bij Ferdinandus als bij Anna Catharina begon deze bloedverwantschap bij hun respectievelijke *moeders*: Anna Maria Van Duppen (nr. 5) en Maria Anna Jacobs (7). Zij zijn achternichten. De lijn werd verder gezet met de respectieve *grootmoeders*: Maria Jacobs (11) en Anna Maria Jacobs (15). Merk op dat beiden geen zusters maar wel nichten van elkaar zijn. Bij Ferdinandus ging de lijn nog een generatie verder langs zijn *overgrootvader* Joannes Baptista Jacobs (22).

Dan belandden de 2 bloedlijnen bij hun gemeenschappelijke voorouders: Joannes Jacobs (44=30) gehuwd met Catharina Grielens (45=31). Voor Ferdinandus was dit echtpaar zijn *betovergrootouders* (4de graad) en voor Anna Catharina haar *overgrootouders* (3de graad).

(wordt vervolgd)

Geraadpleegde bronnen

BERTELS, V., Huwelijksvoorwaarden en -beletselen na het concilie van Trente, in *De Kempense Genealoog*, 1 (2017), 16-19.

Heirbaut, D., *Privaatrechtsgeschiedenis van de Romeinen tot heden*, Gent, 2005.

KONINKLIJKE VERENIGING FAMILIEKUNDE VLAANDEREN REGIO MECHELEN VZW, 2020 *De ware vrienden van het archief. Huwelijk met dispensaties wegens bloedverwantschap* (<http://fv-mechelen.familiekunde-vlaanderen.be/Web/warevrienden.htm>).

NEEFS, J., *Parochieregisters Gierle*, 2020 (http://home.sabra.be/Gierle/gierle_Algemeen.htm).

RIJKSARCHIEF IN BELGIE, *Parochieregisters. Provincie Antwerpen (digitaal)*, 2020.

THOMAS, *Op welke gronden kan ik de nietigverklaring van ons huwelijk aanvragen*, 2020. (https://www.kuleuven.be/thomas/images/IDGP/Brochure_kerkelijke_nietigverklaring.pdf)

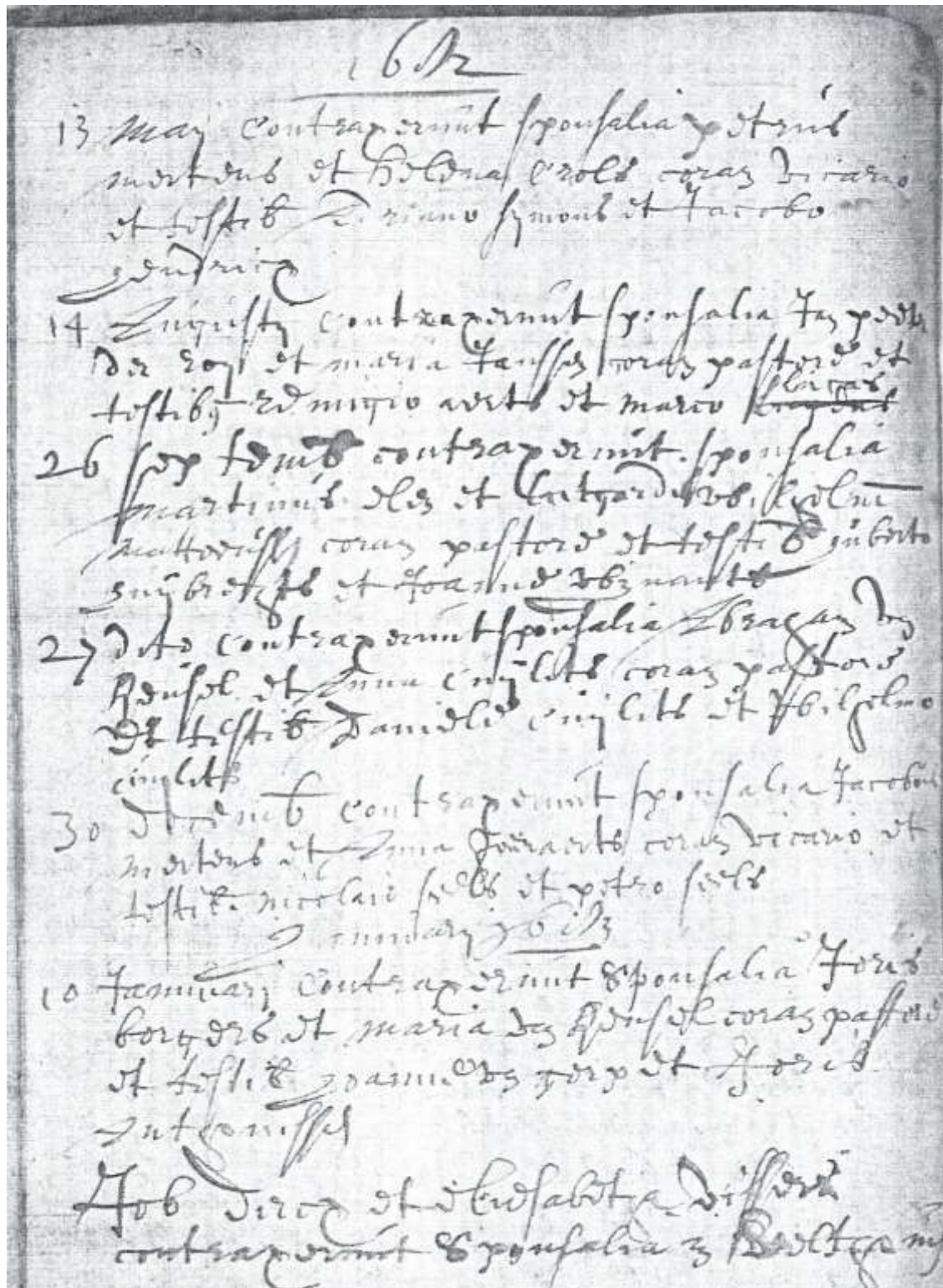
VANNOPPEN, H., *De stamboom en geschiedenis van uw familie*, Aartselaar, 2001.

VAN ROMPAY, B., *Incest – De zin of onzin van de bestaande huwelijksbeletselen tussen broers en zussen in België*, Onuitgegeven masterproef, Universiteit van Gent, Faculteit Rechtsgeleerdheid, 2015.

(https://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/002/213/543/RUG01-002213543_2015_0001_AC.pdf)

Oefening oud schrift

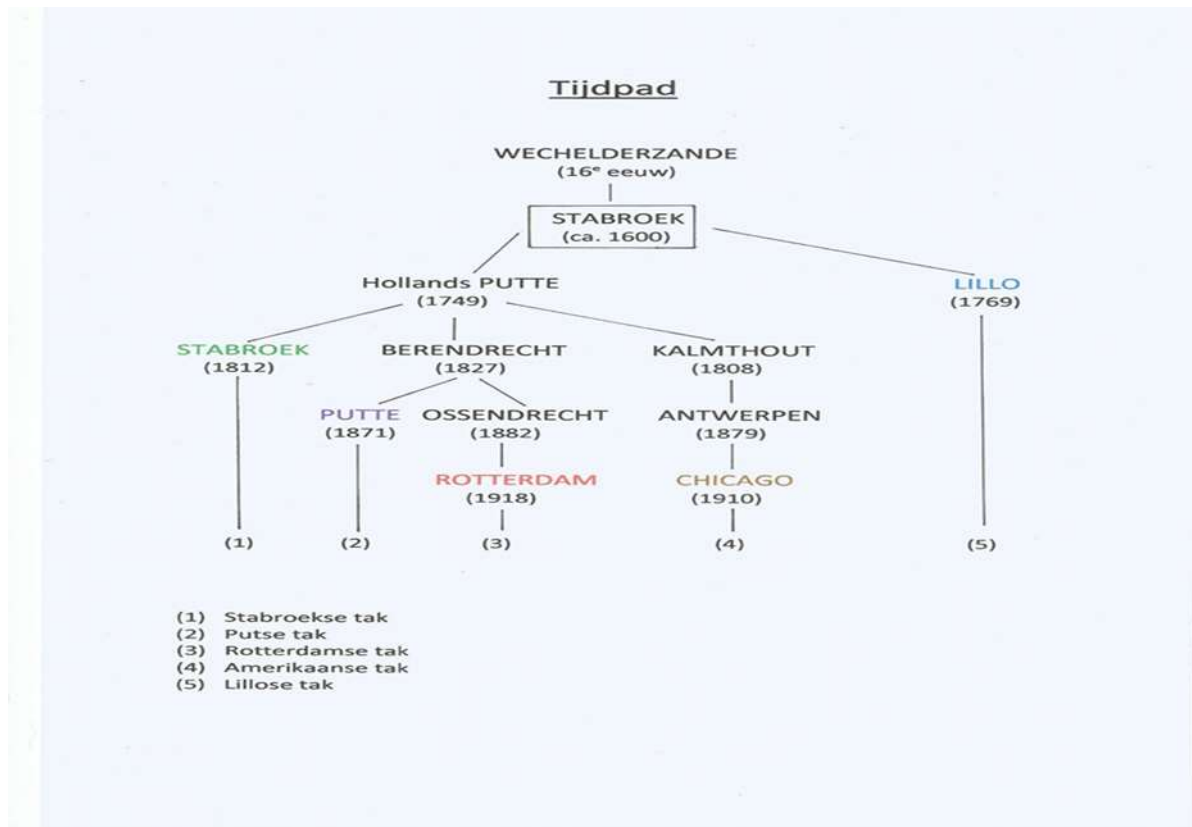
Hieronder vinden jullie een pagina uit een parochieregister. Om uw kennis oud schrift wat bij te spijkeren kan je deze teksten transcriberen. In onze volgende Kempense Genealoog zullen wij de oplossing geven.

De dochters van Jan Lathouwers (1785-1852)

Ludo Lathouwers

Johannes Franciscus (Jan) Lathouwers is de “stamvader” van de Stabroekse tak van mijn familie. Alle naamdragers in mijn familie behoren tot vijf takken waarvan Petrus De Lathouwer (1641-1704) de meest recente gemeenschappelijke voorvader is.

Het Lathouwers familieboek¹ waarvan de eerste editie in 2010 verscheen was in hoofdlijnen een verslag van het onderzoek dat ik verricht heb naar het parenteel van Jef, Jans enige zoon.

De Stabroekse tak ontstaat in 1812 als het eerste van zijn zeven kinderen geboren wordt in het dorp waar hij zich met zijn echtgenote Anna Carpentier gevestigd heeft.

Over zijn zes zussen vindt men weinig informatie in het boek. Dat wilde ik goed maken. Men leest in dit artikel ook meer over hun moeders en over Jans eerste echtgenote Maria Gijsen, de vrouw die zijn kinderen nooit gekend hebben.

Wat ik gevonden heb is het resultaat van onderzoek van bevolkingsregisters en van akten uit de Burgerlijke Stand en parochieregisters van de gemeenten Zandvliet, Stabroek, Ekeren,

¹ Lathouwers Ludo , Mijn familie Lathouwers 1600-2000. Een persoonlijke, historische en familiekundige verkenning , ongepubliceerde uitgave , Minderhout , 2016 (2010) , pp. 51-146.

Kapellen, Ossendrecht, Hoogstraten, Minderhout, Merksplas en Baarle Nassau. De bronnen vond ik in de online databases van Family Search (FS) en het West-Brabants Archief.

Voor een goed begrip enkele belangrijke data in het leven van Jan Lathouwers:

1. Jan wordt geboren in Hollands Putte op 31 maart 1785. Transcriptie doopakte: 1785

31 martii baptisatus est Joes franciscus filius Michaelis Lathouwers ex Putte et Maria Bussers ex Calmphout conjugum natus circa nonam mane hac die in doma patera susceptores fuerunt Joes Franciscus Bussers habitans in Calmphout et Lucia Lathouwers habitans in Putte signaturam Michaelis Lathouwers indocti + Joannes Franciscus Bussers, signaturam Lucia Lathouwers indocta +
P. Wijtens Pastor in Putte

Vertaling:

Op 31 maart 1785 werd Johannes Franciscus gedoopt als zoon van Michael Lathouwers uit Putte en Maria Bussers uit Kalmthout die met elkaar gehuwd zijn. Hij werd geboren om negen uur in de vroege morgen van deze dag in het huis van zijn vader. Doopheffers zijn Johannes Franciscus Bussers, uit Kalmthout en Lucia Lathouwers uit Putte. De handtekening (+) van de ongeletterde Michael Lathouwers, Johannes Franciscus Bussers en Lucia Lathouwers P. Wijtens², pastoor in Putte.

2. Jan woont in Ossendrecht als hij op 8 augustus 1808 getuigt bij het huwelijk van zijn oudere broer Arnoldus.
3. Jan woont in Zandvliet als hij op 25 april 1811 huwt met Maria Catherina Gijsen uit dezelfde woonplaats.
4. Echtgenote Maria overlijdt op 16 oktober 1811.
5. Op 21 november 1811, huwt Jan in Zandvliet met Anna Cornelia Carpentier.
6. Joanna Catharina, hun eerste kind, wordt in Stabroek geboren op 20 september 1812.
7. Echtgenote Anna Carpentier overlijdt op 17 april 1822.
8. Jan huwt op 23 april 1823 in Stabroek met Eva Verhoeven.
9. Anna, hun eerste kind, wordt geboren op 17 februari 1824.
10. Jan overlijdt op 5 december 1852.
11. Echtgenote Eva Verhoeven overlijdt op 15 oktober 1857.

Waar woonden Jan Lathouwers en zijn gezinsleden?

In het bevolkingsregister van Stabroek (1828-1866) lezen we dat hij omstreeks 1830 met Eva Verhoeven en zeven kinderen woont op het adres Groote Straat 7 (Hoogeind). Omstreeks

² P. Wijtens was de eerste priester die tussen 1781 en 1824 zowel voor de parochianen in "Hollands" als "Belgisch" Putte zijn ambt uitoefende.

1845 vinden we hem terug samen met Eva Verhoeven en zijn drie jongste kinderen op het adres Groote Straat 8.

Uit de volkstelling 1870-1880 maken we op dat zoon Jef Lathouwers en zijn gezin in die periode op het adres Groote Straat 9 woont.

Op 7 augustus 1880 verlaten Jef en zijn gezin Stabroek en nemen hun intrek op de hoeve van het kasteeldomein Van Delft in Ekeren Donk (zie familieboek p. 52-53 en 57).

Drie echtgenotes

1) Maria Catharina Gijsen (1764-1811).

Jan en Maria huwen in Zandvliet op 25 april 1811 (akte 6, FS image 81).

Haar ouders heten *Jean Egidius Gijsen* (1728-1771), afkomstig uit Ekeren, en *Joanna Maria Mens* (1736-1805), afkomstig uit Wilmarsdonk.

Maria is hun vierde kind. Alle kinderen (5M/2V) worden geboren in Wilmarsdonk, behalve de twee jongsten in Ekeren.

Maria was 46 jaar, twintig jaar ouder dan Jan.

Ze overlijdt thuis in Zandvliet ("section 13, no. 11") op 13 oktober 1811 (akte nr. 23 verleden op 14 oktober, FS image 107).

Als Jan één maand later in het huwelijksbootje stapt met *Anna Carpentier* lezen we in de akte (zie familieboek 4e ed., p. 47) dat zijn eerste echtgenote overleden is op 14 september 1811, een correctie van een woord dat er eerst stond.

Waarom huwde Jan met een vrouw die 20 jaar ouder was? Was zij zwanger en overleed zij door complicaties van deze zwangerschap? Waarom hertrouwt hij nauwelijks één (of twee) maand na het overlijden van zijn eerste echtgenote?

Napoleon had in 1810 ook de noordelijke Nederlanden (het voormalig Koninkrijk Holland onder het bewind van zijn broer Lodewijk Napoleon) bij het Franse Keizerrijk ingelijfd en er de dienstplicht ingevoerd. Jan was in Hollands Putte geboren en het zou kunnen dat hij vreesde in aanmerking te komen voor die dienstplicht. In de zomer van 1812 begon Napoleon aan zijn mislukte Russische veldtocht. Daar zouden ruim 30.000 Hollandse militairen aan deelnemen waarvan meer dan de helft nooit is teruggekeerd.

Was hij misschien gehuwd om te ontkomen aan militaire dienstplicht?

2) Anna Cornelia Carpentier (1780-1822).

Jan en Anna huwen in Zandvliet op 21 november 1811 (akte 16, FS image 92).

Haar ouders heten *David Carpentier* (1752-1828), afkomstig uit Zandvliet en *Joanna Swaegemaekers* (1758-1797), afkomstig uit Ossendrecht.

Vermeldenswaard is dat vader David niet alleen getuige is bij het huwelijk van zijn dochter Anna maar ook bij het huwelijk eerder dat jaar van zijn schoonzoon met Maria Gijsen. In die akte werd hij omschreven als de buurman van Maria.

Omdat David in de huwelijksakte van dochter Anna omschreven wordt als de buurman van Jan vermoed ik dat deze na het overlijden van Maria (nog) in het huis van Maria woonde.

Andreas Carpentier (ca. 1595-1645), de oudvader van Anna, was huurling-soldaat in het regiment van Kapitein Collin dat tijdens de 80-jarige oorlog vocht in dienst van het Spaanse gezag tegen de protestantse opstandelingen. De naam Carpentier verraadt Franse (of Waalse) roots.

Anna overlijdt in Stabroek op 17 april 1822 (akte 6, FS image 312). Ze is 42 jaar oud.

3) **Eva Verhoeven** (1784-1857).

Jan en Eva huwen in Stabroek op 29 april 1823 (akte 2, FS image 248).

Haar ouders heten *Johannes Verhoeven* (1757-1794), afkomstig uit Ulicoten (gem. Baarle Nassau) en *Anna Havermans* (1756-1836), afkomstig uit Merksplas.

Eva was de oudste van vier kinderen. Het gezin woonde eerst in Castelre (gem. Baarle Nassau) en daarna in Minderhout. Het gehucht Castelre behoorde kerkelijk tot de parochie Minderhout.

Hoe kwam Eva in het verre Stabroek terecht? In de huwelijksakte leest men dat zij 38 jaar oud was en in Stabroek woonde. Ze was dienstmeid en “jonge dochter” d.w.z. niet eerder gehuwd. Ik vermoed dat Jan haar kende omdat ze op een boerderij werkte in de omgeving of misschien zelfs bij hem in dienst was op zijn hoeve aan de Groote Straat (Hoogeind).

Toen Eva met Jan trouwde waren zijn kinderen nog maar één tot acht jaar oud. Zeker voor Jef en Magdalena moet zij de vrouw geweest zijn die in hun herinnering altijd hun moeder was. Moeder Anna Havermans ondertekende mee de huwelijksakte. Het feit dat ze in Minderhout woonde en al 67 jaar oud was bleek geen beletsel om de lange reis naar Stabroek te ondernemen, al gauw enkele uren met de paardenkoets.

Eva overlijdt in Stabroek op 15 oktober 1857.

Zes dochters

1) **Joanna Catharina** (1812-1887).

Joanna werd geboren in Stabroek op 20 september 1812 (akte 34, FS image 331). Zij was het eerste kind uit het huwelijk van haar vader met *Anna Carpentier*. Op 18 februari 1833 huwde ze in Stabroek (akte nr. 1, F.S. image 353) met **Jacobus Cornelissens** (1812-1883). Zijn ouders, *Cornelius Cornelissens* en *Anna Isabella Meys* waren landbouwers uit Stabroek.

In de huwelijksakte lezen we dat Joanna dienstmeid en Jacobus dagloner is.

In het gezin werden tussen 1833 en 1853 negen kinderen (5m/4v) geboren. Zes van hen bereikten de huwbare leeftijd.

Joanna overlijdt in Stabroek op 31 december 1887.

2) **Martina** (1814-1874).

Martina wordt geboren op 8 januari 1814. Ze huwt op 22 april 1841 in Ekeren (akte nr. 11, FS image 243) met **Cornelis Stevens** (1803-1852). Zijn ouders, *Cornelius Stevens* en *Elisabeth Denissen* waren afkomstig uit Ekeren en reeds overleden.

Martina is dienstmeid en Cornelis landbouwer.

Tussen 1841 en 1848 worden drie 3 kinderen (2m/1v) geboren. Het gezin was eind april 1843 van Ekeren naar Kapellen verhuisd (Koude Heide 43).

Op 31 juli 1850 verhuist het gezin van Kapellen naar Ossendrecht (NL). Ze vestigen zich in wijk B nr. 10 (buurtschap Aanwas) waar Martina's oom *Josephus Lathouwers* (1797)³, zijn echtgenote *Amelberga Van Boxel* en hun negen kinderen wonen.

Op 2 juni 1852 overlijdt haar echtgenoot Cornelius Stevens.

Martina huwt op 6 april 1853 in Ossendrecht met **Cornelius Krijnen** (1815), landbouwer en weduwnaar van *Anna Catharina Kil* (1820-1848). Ze krijgen in 1854 een zoon (Jacobus).

Als vader Cornelius op 7 december 1857 in Ossendrecht overlijdt wordt Martina weerom weduwe. Haar vier kinderen zijn tussen 3 en 16 jaar oud.

We vinden Martina terug in het Ossendrechtse bevolkingsregister (1863-1894, H-L, blz. 295, image 126) met haar vier kinderen in wijk A nr. 42 (buurtschap Calfven). Ze is akkerbouwster. Martina overlijdt in Woensdrecht op 1 juni 1874. Aannemelijk is dat ze overleden is thuis bij haar dochter Anna Catharina (Stevens). Deze was twee jaar eerder naar Woensdrecht verhuisd na haar huwelijk met Aloysius J.A.A. Koolen (1848). Martina's overlijden werd aangegeven door haar schoonzoon.

3) **Anna Catharina** (1815-1854).

Anna wordt geboren op 13 november 1815. Ze huwt op 25 juli 1838 in Stabroek met **Petrus Laurentius De Beukelaer** (1805-1881).

Petrus is geboren in Moergestel (NL) maar woont in Brasschaat. Hij is bakker. Zijn ouders, *Joannes Baptista De Beukelaer* en *Norberta De Kort*, waren in Hoogstraten overleden.

Anna en Petrus moeten kort daarop naar Hoevenen (wijk Witven) verhuisd zijn, de plaats waar op 27 juni 1839 (B.S. Ekeren, akte 88) hun eerste kind Petrus Franciscus geboren wordt. Het jongetje overlijdt als het nauwelijks een maand oud is. In 1840 wordt weerom een zoontje geboren, ook gedoopt onder de naam Petrus Franciscus. Het overlijdt in 1845.

³ Lathouwers Ludo , De familie Lathouwers uit Putte Kapellen , ongepubliceerd tekstdocument , 2015, pp 4-5.

Hun derde kind, *Eduard Jacobus* (1843-1919), zou de oprichter worden van de N.V. De Beukelaers Fabrieken Biscuits en Chocolate. Het bedrijf was in 1875 in de Antwerpse Lange Kievitstaat begonnen als beschuistoomfabriek. Na vele fusies behoort het sinds 2007 tot de Amerikaanse voedingsmultinational Kraft Foods.

Anna had geen geluk met haar nakomelingen want van de zeven kinderen die levend ter wereld kwamen bereikten er slechts drie de huwbare leeftijd.

Anna overlijdt op 18 augustus 1854, twee weken na een miskraam. Ze was 38 jaar oud.

4) **Magdalena** (1821-1878).

Magdalena wordt geboren op 29 mei 1821. Ze huwt op 27 april 1843 (akte 9, F.S. image 455) in Stabroek met **Petrus Joannes Van Roy**. Magdalena is dienstbode en Petrus landbouwer. Zijn ouders heten *Petrus Johannes Van Roy* (overleden) en *Anna Isabela Claessen*, beiden landbouwers uit Stabroek.

In Stabroek worden tussen 1843 en 1862 acht kinderen geboren (6m/2v). Drie van hen overlijden op jonge leeftijd.

In het bevolkingsregister van Stabroek (1828-1866, F.S. image 285) vind ik dat het gezin met vijf overlevende kinderen woont op het adres Groote Straat nr. 8 (Hoogeind), het adres waar in 1845 haar ouders wonen (zie bovenaan).

Magdalena overlijdt in Stabroek op 28 augustus 1878.

5) **Anna** (1824-1899)

Anna wordt geboren op 27 februari 1824 als eerste dochter uit het huwelijk van haar vader met *Eva Verhoeven*. Zij huwt op 18 mei 1858 in Stabroek (akte nr. 6, F.S. image 140) met **Franciscus Koekken** (1828-1886). Hij is landbouwer. Ook zijn ouders, *Cornelius Koeken* en *Anna Catharina Domus*, zijn landbouwers uit Stabroek.

Mijn betovergrootvader *Jef Lathouwers*, haar halfbroer, ondertekent als getuige de huwelijksakte. In het gezin worden tussen 1859 en 1867 vijf kinderen geboren (2m/3v).

Anna overlijdt op 25 december 1899 in Stabroek op het adres Hoogeind 78 (wijk E).

6) **Beatrijs** (1828-1882).

Beatrijs (soms Beatrix of Brigitta genoemd) wordt geboren op 23 maart 1828. Ze trouwt op 30 april 1855 in Stabroek (akte nr. 3, F.S. image 102) met **Carolus Janssens** (1819-1912). Carolus is landbouwer en woont in Berendrecht. Ook Beatrijs is landbouwster. Zijn ouders, *Joannes C. Janssens* en *Anna Cornelia Dominicus*, afkomstig uit Berendrecht, zijn beiden overleden.

Haar halfbroer *Jef Lathouwers* ondertekent als getuige de huwelijksakte.

In Berendrecht worden tussen 1857 en 1870 zes kinderen geboren (3m/3v).

Beatrijs overlijdt in Berendrecht op 28 september 1882.

Commentaar

a) Kinder- en moedersterfte.

De zes dochters en zoon van Jan Lathouwers brachten samen 50 kinderen voort. Veertien van hen (28%) haalden echter de huwbare leeftijd niet.

Vooraf in het gezin van *Anna Catherina* (1815) en van mijn betovergrootvader *Josephus* (1818) was de kindersterfte groot, resp. 57 en 45%.

Kindersterfte ging soms samen met moedersterfte en vooral dat maakte dat de impact ervan op het gezin groot was.

Jans eerste echtgenote *Maria Gijzen* overleed in 1811, op de leeftijd van 46 jaar. Of dat het gevolg was van een miskraam is niet uit te sluiten.

Anna C. Carpentier, Jans tweede echtgenote, overleed in 1822, 42 jaar oud. Complicaties na een miskraam of de geboorte van dochter Magdalena, 11 maanden eerder, is vermoedelijk de oorzaak.

Dochter *Anna Catherina* overleed in 1854 op de leeftijd van 38 jaar, zestien dagen nadat een achtste kind levenloos ter wereld was gekomen.

Het is maar in de loop van de 20^e eeuw dat de kindersterfte afneemt en een marginaal verschijnsel wordt.

Terwijl de levensverwachting omstreeks 1860 ongeveer 45 jaar was is deze thans ca. 80 jaar. Dat de levensverwachting sterk is toegenomen is in hoofdzaak te danken aan de daling van de kindersterfte, niet aan het feit mensen vroeger minder oud werden. Zo overleed Carolus Janssens, de echtgenoot van Beatrijs, in 1912 op de leeftijd van 92 jaar.

Demograaf Patrick Deboosere stelt in zijn boek “Lang leve de vergrijzing” (EPO, 2020) daarom dat de claim van de huidige politiek om de pensioenleeftijd op te trekken omwille van de gestegen levensverwachting onjuist is. Het is niet omdat er minder kinderen sterven dat het vermogen om beroepsarbeid te verrichten op een latere leeftijd afneemt. Levensverwachting heeft niets te maken met het menselijk vermogen tot arbeid dat aan een in de biologie verankerd verouderingsproces onderhevig is. De stijging van de levensverwachting heeft te maken met de afname van de kindersterfte die een gevolg is van de ontwikkeling van de medische wetenschap.

b) Belgen of Nederlanders?

Jans kinderen groeien op in wat we in de Belgische geschiedenis “het Hollandse tijdvak” noemen, de periode van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden onder het bewind van koning Willem I.

Jan zelf was geboren in Hollands Putte op het einde van de 18^e eeuw in een tijd dat - als men het hem niet gezegd had – hij waarschijnlijk niet wist dat mensen van over de “grens”, burgers waren van een ander land, van een land dat men de Oostenrijkse Nederlanden noemde.

Mensen spraken dezelfde taal, gingen naar dezelfde kerk, hadden dezelfde tradities en deden zowat hetzelfde om aan de kost te komen.

De invloed van de staat, van de politiek op de burgers nam toe in 1795 toen Jan tien jaar oud was en de “Franse tijd” aanbrak. Het Franse bestuur wilde de staatsmacht versterken door uniforme wetten uit te vaardigen en te centraliseren.

Door een speling van het politieke lot komt Jan na 1830 (grenspalen zouden er maar komen in 1843) in een ander land te wonen. De jonge Belgische staat stond op zijn onafhankelijkheid. Zij vreesde een decennium lang militair geweld vanuit het noorden maar uiteindelijk slikte het Nederlandse koningshuis zijn rancune in en ging goed nabuurschap en handel primeren.

Omstreeks 1845 verhuist *Josephus* (1797), de jongste broer van Jan, met zijn gezin van Berendrecht naar Ossendrecht (zie boven).

Vijf jaar later verhuist zijn nichtje *Martina Lathouwers* (1814) met haar man en drie kinderen vanuit Kapellen naar datzelfde adres.

Rond 1857 keert het gezin van *Josephus* naar België terug. Uit de nakomelingen van zijn zonen *Wilhelmus* (1841) en *Franciscus Ludovicus* (1843) zal later de “Rotterdamse” resp. “Putse” tak van de familie ontstaan.

Tijdens de Lathouwers familiedag die vorig jaar in Stabroek georganiseerd werd is het gelukt om nazaten van Jan en zijn broers *Willem*, *Louis* en *Arnoldus* (Amerikaanse tak) bij elkaar te brengen.

Generaties later realiseren we ons dat er een tijd was, bijna 200 jaar geleden, dat het gros van de voorouders van hen die elkaar tijdens de reünie⁴ ontmoetten, broers en zussen, ooms en tantes, neven en nichten waren van elkaar. Ze kenden of hielpen elkaar ook in materiële aangelegenheden zoals blijkt uit het feit dat het gezin van *Martina* in de zomer van 1850 naar Ossendrecht verhuist, naar hetzelfde adres waar haar oom *Josephus* zich vijf jaar eerder met zijn gezin had gevestigd.

Twee volle neven van haar, *Wilhelmus* (1841) en zijn oudere broer *Johannes Franciscus* (1828), huwden met een vrouw uit Ossendrecht. Daardoor zouden nazaten van hen in de West-Brabantse grensregio en na de 1^e wereldoorlog ook in Rotterdam een bestaan opbouwen. Hetzelfde gold voor de nazaten van *Martina*. Zij bleef na het overlijden van haar echtgenoot in 1852 in Ossendrecht wonen en stapte een jaar later in het huwelijksbootje met *Cornelius Krijnen* (1815-1857). De Lillose tak, ontstaan op het einde van de 17^e eeuw is de enige tak van de familie waarvan men zou kunnen zeggen dat hij in hoofdzaak altijd een “Belgische” tak geweest is.

⁴ Op 1 juni 2019 werd in Stabroek een reünie georganiseerd waarbij naamdragers en hun partners uit alle takken van de familie elkaar ontmoet hebben.

Overlijden te Hoogstraten in het Gelmelslot en in het gesticht der Norbertienen in de periode 1911-1920

Dirk Willemse

Binnen het kader van Erfgoed Hoogstraten werkt de Werkgroep Familiekunde verder aan het digitaliseren en ontsluiten van de Burgerlijke Stand aktes van Hoogstraten en deelgemeenten voor de periode 1900-1920. Eind 2019 werd de verwerking van de overlijdensaktes Hoogstraten 1911-1920 voltooid en de gegevens waren vanaf februari 2020 online beschikbaar via www.erfgoedbankhoogstraten.be.

Het was een bewogen decennium, zware oorlogsjaren... en 1699 overlijdens. Wat boeiend is voor de genealogen is dat nog geen 30% van deze overlijdens “lokale” overlijdens zijn.

Bijna 1200 niet-lokale overlijdens vielen te betreuren in twee instellingen: en het Gesticht van de Norbertienen en de Rijksweldadigheidskolonie van Hoogstraten.

De invoering en verwerking van de 1699 aktes door Dirk Willemse en Gery Brosens biedt veel informatie die goed is voor liefst 88.348 databank infovakken. Ideaal voor een analyse van de periode 1911 t.m. 1920.

In dit artikel brengen wij u de belangrijkste conclusies die eerder verschenen in de Nieuwsbrief Erfgoed Hoogstraten van februari 2020.

Analyse overlijdens Hoogstraten 1911-1920

1911-1920: een uitzonderlijk aantal overlijdens in Hoogstraten

Burgerlijke Stand (BS) Hoogstraten vermeldt voor deze periode 1699 overlijdens. Slechts 487 van de 1699 overlijdens vallen onder de noemer “lokale” overlijdens. De andere overlijdens vielen te betreuren in twee instellingen die beide gevestigd waren op hetzelfde adres: wijk C nummer 93, het adres van het Kasteel van Hoogstraten. De eerste instelling was de Rijksweldadigheidsinstelling of Kolonie van Hoogstraten met 850 overlijdens. De tweede instelling was het Gesticht van de Zusters Norbertienen met 362 overlijdens.

Met Merksplas, Hoogstraten en Wortel telde onze regio drie Rijksweldadigheidskolonies of Colonies de Bienfaisance. Deze centra waren rond 1900 verantwoordelijk voor de opvang en

detentie van landlopers. In de BS aktes van Wortel wordt de Kolonie van Wortel wel omschreven als Toevluchtshuis of Centre de Refuge. In de BS aktes van Hoogstraten wordt kortweg Gelmelslot als specificatie bij het adres vermeld.

De “kolonies” zijn, ondanks een andere bestemming, nu nog altijd een vertrouwd gegeven in Hoogstraten. Het Gesticht van de Norbertienen is daarentegen nauwelijks bekend. Eind september 1914, bij de start van W.O.I, werd zwaar gevochten rond Duffel. Het centrum van de stad werd verwoest door de Duitse artillerie. Het klooster en het Gesticht der Norbertienen werd daarbij zwaar beschadigd. Een 80-tal zusters Norbertienen, enkele personeelsleden en ruim 500 vrouwelijke psychiatrische patiënten moesten vluchten. Ze verbleven eerst in de Kolonie van Merksplas om dan in 1915 te verhuizen naar het Kasteel van Hoogstraten. (lees hierover digitaal de Hoogstraatse Maand van april 2011 met een boeiend artikel van Leo Hermans)

Een globale analyse van alle overlijdensaktes zou door de vele overlijdens in de twee instellingen een vertekend beeld geven. Daarom een analyse op drie niveaus: lokaal, overlijdens Kolonie en overlijdens Gesticht.

Verwerking overlijdens Kolonie en Gesticht in database. Tot 1915 was het voor de BS ambtenaar van Hoogstraten vrij eenvoudig: overlijdens van de Kolonie kregen Gelmelslot, wijk C 93 als overlijdensadres. Met de komst van de Norbertienen en hun (vrouwelijke) patiënten naar Hoogstraten was het voor de ambtenaar even zoeken naar welk overlijdensadres in de aktes werd opgenomen. Dat dienstknachten van de Norbertienen en bewakers-bedienden van de Kolonie al eens een aangifte kwamen doen voor de andere instelling maakte de keuze nog moeilijker. Eind 1915 zie je in de aktes meer eenduidigheid: bij de overledenen van de Weldadigheidskolonie (mannen) wordt **Gelmelslot**, wijk C 93 als adres vermeld en de bewoners van de instelling van de Norbertienen kregen wijk nummer C 93, **Gelmelstraat** als adres. In onze analyse en databank hanteren we de conventie dat mannelijke overlijdens worden toegewezen aan Kolonie Hoogstraten / Gelmelslot en vrouwelijke overlijdens aan Gesticht Norbertienen / Gelmelstraat. In Familiekunde Dossier 3 stonden de eerste vrouwelijke patiënten die overleden nog onder Gelmelslot: in deze analyse wordt de nieuwe conventie gehanteerd.

Analyse lokale overlijdens

487 personen, 272 mannen en 215 vrouwen, overleden in Hoogstraten in de periode 1911-1920. Deze overlijdens vallen onder de noemer lokaal omdat de overledenen meestal woonden of geboren werden in Hoogstraten / deelgemeenten / buurgemeenten.

Het was een periode met hoge kindersterfte: 28 kinderen werden levenloos geboren (21 jongens en 7 meisjes) en 62 kinderen overleden tijdens hun eerste leerjaar (40 jongens en 22 meisjes). De gemiddelde leeftijd van de overledenen was 49 jaar. (levenloos niet meegeteld). 50 personen waren 80 jaar of ouder bij overlijden (28 vrouwen en 22 mannen). 102 personen waren tussen 70 en 79 jaar oud bij overlijden. De oudste overledenen waren de

93-jarige Engelina Dries, geboren te Minderhout, en de 92-jarige Theresia Vlamincx, geboren te Hoogstraten.

Populaire familienamen. We vinden een brede waaier aan familienamen terug in de aktes. De populairste namen zijn: Janssens (14), Michielsens (10), Krols (10), Van Bergen (9), Stoops (8), Aerts (7), Diels (7), Jansen (7) en Janssen (3), Peeters (6), Verheyen (6), Neeckx (5), Van den Heuvel (5), Blockx (5) en Don(c)kers (5).

Populaire voornamen. Ook hier een brede waaier aan enkel- en meervoudige voornamen.

Bij de vrouwen, 215 aktes, heb je twee namengroepen die veel voorkomen: Maria komt 64 maal voor als eerste naam en Anna 30 maal. Onder de noemer Maria vallen o.a. Maria (11), Maria Theresia (10), Maria Elisabeth (9), Maria Catharina (10) en Maria Josepha/Josephina (5). Onder de noemer Anna vallen de namen Anna (1), Anna Maria (12), Anna Catharina (10), Anna Cornelia (4), Anna Elisabeth (2) en Anna Adriana (1). Andere populaire voornamen zijn Joanna (19), Theresia (10), Elisabeth (10), Amelia (5).

Bij de mannen, 272 aktes, komen de namengroep rond Jan (40) en Frans (32) het meeste voor. Onder de noemer Jan vallen o.a. Jan (13), Jan Baptist (7), Jan Frans (7) en Jan Jozef (4). Onder de noemer Frans vallen o.a. Frans (18) en Frans Hendrik (3). Andere populaire voornamen zijn: Jozef (22), Lodewijk (18), Corneel & Cornelis (16), Karel (13), Jaak (13), Adriaan (11), Hendrik (9), August (7), Petrus (6) en Albrecht (6).

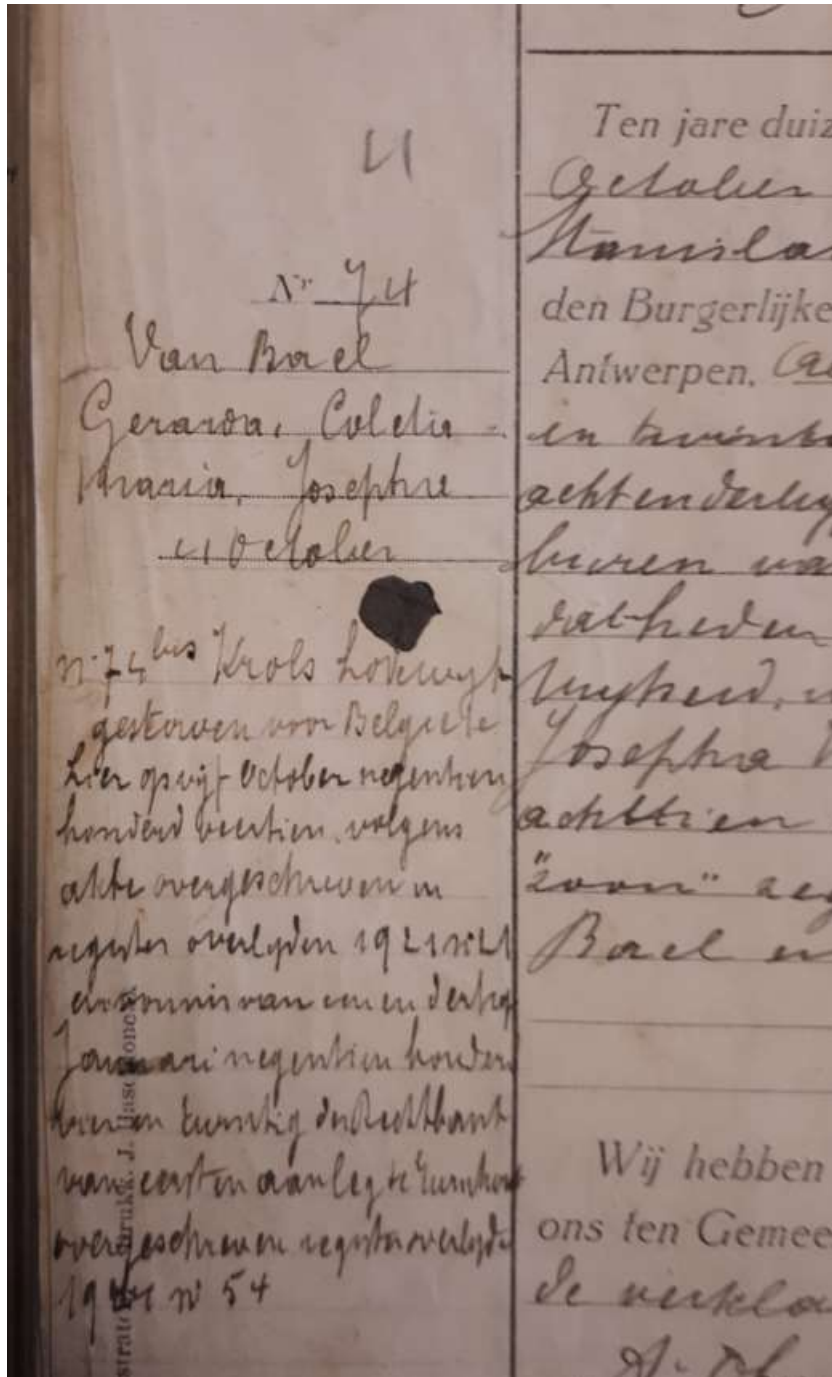
Zelfs toen waren er modetrends in voornamen. Zowel bij vrouwen als mannen merk je dat deze groep van overledenen een grotere variatie aan voornamen kent dan de generatie van hun ouders. Bij de moeders van de overledenen zijn de namengroepen Maria (159), Anna (78) en Joanna (56) prominent aanwezig naast Elisabeth (23), Adriana (21), Cornelia (17), Catharina (12). Bij de vaders van de overledenen komen een beperkt aantal namen steeds terug als eerste voornaam: Jan (88), Adriaan (44), Corneel-Cornelis (35), Petrus-Pieter (34), Jaak (30), Frans (26), Hendrik (24), Jozef (21), Karel (16) en Willem (9). Je merkt ook evoluties: namen als Adriana (21), Dymphna (11) en Lucia (10) komen regelmatig voor bij de moeders maar zijn bij de volgende generatie als eerste naam nauwelijks nog aanwezig. Ook namen als Petrus en Adriaan zijn duidelijk minder aanwezig bij de volgende generatie.

Beroepen. In bijna 400 van de 487 aktes werd een beroep vermeld al blijkt dat in 218 aktes gewoon de vermelding 'zonder beroep' te zijn (142 vrouwen en 76 mannen).

Meest voorkomende beroepen zijn landbouwer & landbouwster (32), kloosterlinge (14) en begijnen (6), werkman (11) en werkvrouw (2), scholieren en studenten (11), rentenier en rentenierster (9), herbergier & herbergierster (7), winkeliers & winkeliersters (7), onderwijzers (6), kleermakers (5), priesters (4), gepensioneerden (4) en verder enkele bakkers, metsers, naaisters, handelaars, dienstmeiden, leurders ... Eigen aan de lokale Hoogstraatse geschiedenis zijn: 3 bewakers, 1 trambediende en 1 hotelhouder. Het begrip huisvrouw komt niet voor in de aktes. De aktes vermelden uiteraard ook 'oude' beroepen:

beseembinder, blokmaker, lattenkliever, mandenmaker, potbakker, schoenpoetser, sigarensorteerder en stoeldraaier.

Opvallend is dat het beroep knecht niet voorkomt in de lijst wel 2 landbouwwerkmannen en dagloners. De vermelding van landbouwer als beroep maakt dus niet duidelijk of de overleden persoon (mede) eigenaar was van een boerderij of werkte op een boerderij.

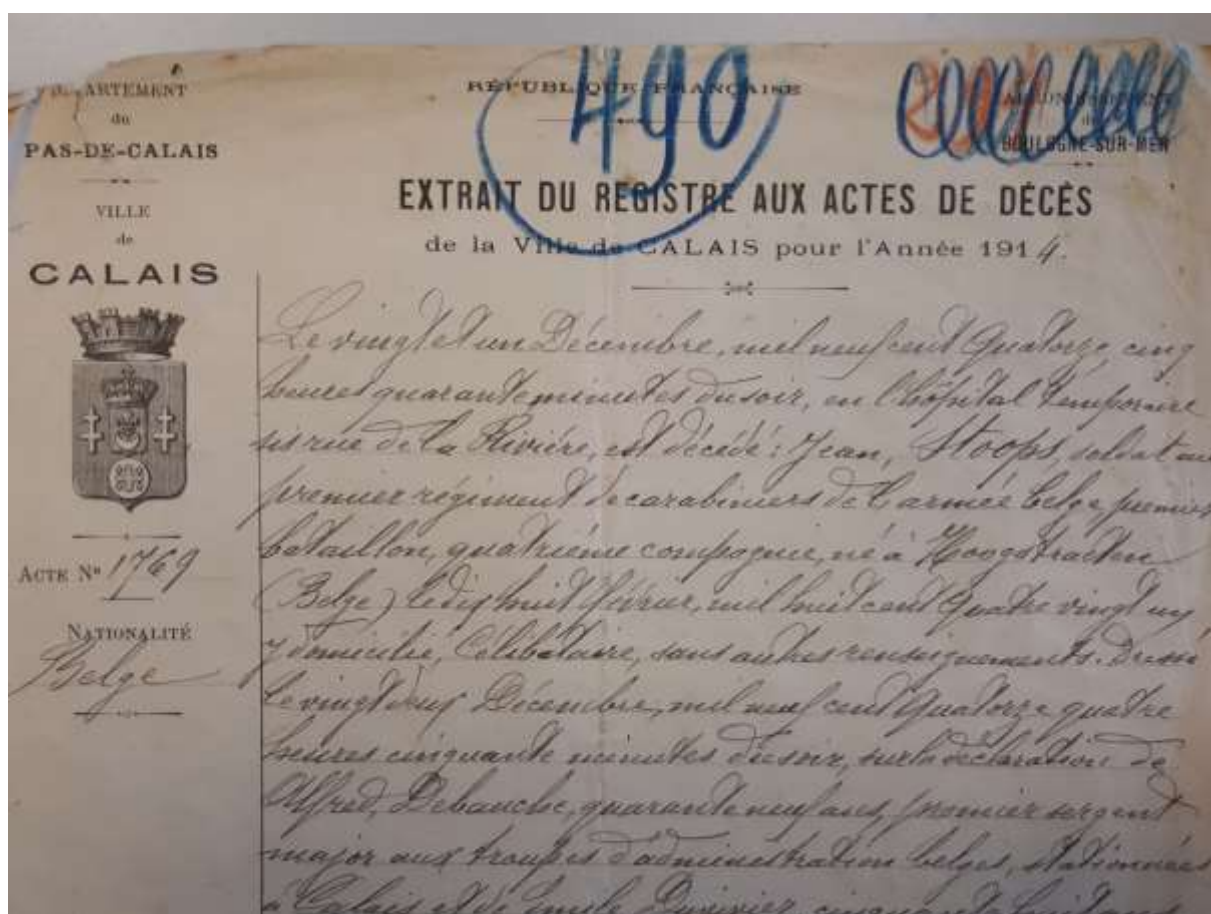

Tekst foto 1. Lodewijk Krols: gestorven voor België op 05-10-1914 te Lier. Het overlijden van soldaten kwam soms pas na jaren in de BS registers. De akte werd in 1921 ingeschreven op basis van een vonnis van de rechtbank. In de marge van een akte uit 1914 werd wel deze tekst toegevoegd.

Overlijdensplaats. Uiteraard is dat meestal Hoogstraten maar in 34 aktes is dit niet het geval. Dit zijn ingeschreven aktes, of meldingen in de marge, die informatie overnemen uit een akte van een andere gemeente of uit een vonnis van een rechtbank. 8 personen overleden in Geel (o.a. verwijzing ziekenzaal), 7 personen in de buurgemeenten, 5 in Nederland, 2 in Frankrijk, 11 in andere Belgische gemeenten waaronder een aantal Hoogstratenars die sneuvelden tijdens de gevechten van 1914. Opvallend is het overlijden van missionaris Alfons Karel Van Dongen die in 1913 in Li Wan Tzeu, Mongolië op 28-jarige leeftijd overleed.

Geboorteplaats. Mensen waren nog honkvast. 228 personen werden in Hoogstraten geboren, 27 in Meer, 20 in Meerle, 18 in Minderhout en 10 in Wortel. 33 van de overledenen waren geboren in Nederland (10 in Baarle-Nassau). Ook Loenhout (10) en Rijkevorsel (12) komen regelmatig voor als geboorteplaats.

Huwelijk. In 254 van de 487 aktes wordt bij de overledene geen huwelijkspartner vermeld. Dat is logisch gezien het hoge aantal kinderen dat levenloos geboren werd of jong stierf. In 233 aktes wordt wel een partner vermeld: 209 personen hadden 1 partner en 24 personen hadden twee partners. Opvallend is in de aktes bij ruim één derde van de volwassenen geen huwelijkspartner vermeld wordt.

Tekst foto 2. Jan Stoops overlijdt in Calais op 21-12-1914. Uitzonderlijk zit er nog een document uit Calais in het BS register. Het overlijden werd ingeschreven in 1920.

Analyse overlijdens Gesticht Norbertienen

362 personen, 360 vrouwen en 2 mannen, overlijden in het Gesticht der Norbertienen. De eerste overlijdens worden aangegeven in juli 1915.

De gemiddelde leeftijd van de overledenen is 52 jaar. 22 personen waren 80 jaar of ouder bij overlijden. 41 personen waren tussen 70 en 79 jaar oud bij overlijden. 47 personen waren 30 of jonger bij overlijden. De oudste overledenen waren de 92-jarige Maria Sofia Lauriks, geboren in Oostende, en de 88-jarige Joanna Coleta Van der Smissen, geboren in Hamme, beiden zonder beroep. De jongste overledenen waren de dertienjarige Joanna Claeskens, geboren in Antwerpen, en de negentienjarige Maria Hofmans, geboren in Kapellen.

De aktes bieden geen duidelijkheid rond het statuut van de overledenen. Ongetwijfeld zijn de meeste patiënt, misschien een mix van psychiatrische patiënten en dementen. Maar het is mogelijk dat er ook personeelsleden daar overleden zijn. Bij de vrouwelijke overledenen staan er bijvoorbeeld 16 kloosterzusters: patiënt of verzorgster? (Acht van hen waren 40 of jonger).

Statuut van de bewoner is ook de motivatie om twee mannelijke overlijdens niet toe te wijzen aan Kolonie/Gelmelslot. Beide personen, waarvan een beambte, woonden in Hoogstraten, waren gehuwd en de aangifte gebeurde door familie, niet door de dienstknechten van de instelling. Daarnaast noteren we twee vrouwen wonende en geboren in Duffel die op het Gelmelslot overlijden in oktober 1914. Waren dit patiënten van de Norbertienen die vervroegd vanuit Merksplas naar Hoogstraten waren gebracht? Omwille van de timing (okt 1914) en de link met Duffel nemen we ze op in de groep Gesticht/Gelmelstraat.

Geboorteplaats. 249 personen die overleden zijn bij de Norbertienen waren geboren in de provincie Antwerpen. Logisch met ruim 500 patiënten die waren meegekomen uit Duffel. Verder komen de meeste overlijdens uit Vlaams-Brabant (28), Oost-Vlaanderen (24) en het buitenland (21). Slechts drie bewoners zijn in Hoogstraten / deelgemeenten geboren.

Populaire namen en voornamen. De aktes bieden een heel divers pallet aan familienamen: zelfs populaire namen als Peeters (7) en Janssens (5) komen niet opvallend meer voor dan andere.

Bij de voornamen zien we hetzelfde patroon als bij de lokale overlijdens. 132 van de 360 vrouwen hebben Maria als eerste voornaam dikwijls in combinatie met andere namen: Maria Theresia (17), Maria Catharina (15) en Maria Ludovica-Louisa (15).

Tekst foto 3. *Het in 1914 vernielde Klooster en Gesticht der Norbertienen in Duffel*

Joanna vormt hier de tweede namengroep (36) met o.a. Joanna Maria (9) en Joanna Catharina (5). Anna is de derde namengroep (28) met o.a. Anna Catharina (11) en Anna Maria (9). Andere populaire voornamen zijn: Elisabeth (12), Philomena (11), Catharina (9), Rosalia (8) en Carolina (6).

Beroepen. De aktes geven weinig informatie over beroepen. Er zijn 362 aktes van overlijden en in 303 daarvan staat de vermelding zonder beroep, in 14 aktes staat geen vermelding. In 16 aktes staat huishoudster/ dienstmeid/werkvrouw als beroep vermeld en in 16 aktes staat kloosterlinge. De aktes geven niet aan of deze kloosterlingen Norbertienen waren.

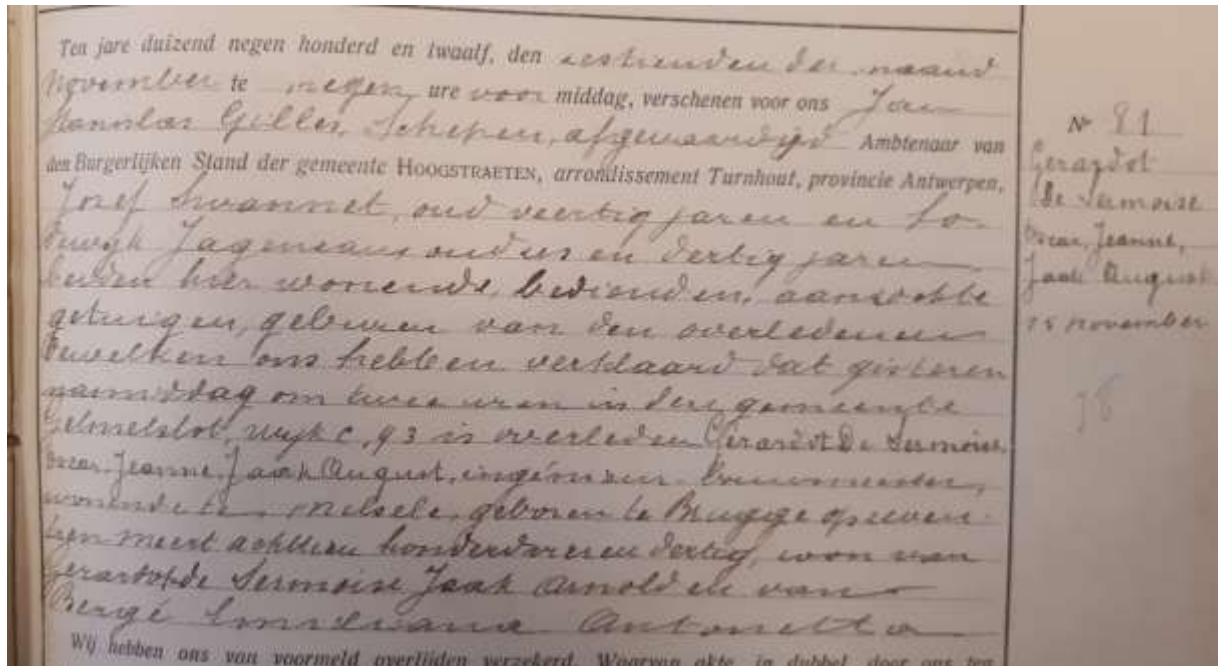
Analyse overlijdens Kolonie Hoogstraten

850 personen overleden in de kolonie, allemaal mannen. Vooral in 1917 (224) en 1918 (175) sterven veel bewoners op het Gelmelslot. In 1919 zakte dat aantal naar 29. Verder onderzoek en vergelijking met andere bronnen zal moeten aangeven of deze stijging te maken heeft met een sterke stijging aan bewoners of aan andere factoren.

De gemiddelde leeftijd van de overledenen is met 65 jaar vrij hoog. Liefst 45 mannen waren 80 jaar of ouder bij hun overlijden. 294 mannen zaten in de leeftijdscategorie 70-79 jaar bij overlijden. Adriaan Monsieur was de oudste: hij was 87 jaar oud bij overlijden, schoenmaker van beroep en geboren in Denderhoutem. Jan Baptist Kerckhofs, landbouwer en geboren in Grobbendonk, en August Adhémar Moyaux, koolmijner en geboren in La Louvière, waren met hun 19 jaar de jongste.

Statuut overledenen en Project Dwaallichten. Wat die grote stijging aan overlijdens tijdens de laatste oorlogsjaren kan verklaren is onduidelijk: de aktes vertellen immers niets over de instroom aan bewoners en hun statuut. Project Dwaallichten zal hierover de volgende jaren meer duidelijkheid bieden. Via dit project werken vrijwilligers aan het digitaal toegankelijk

maken van duizenden ingescande dossiers van landlopers. Overleg met projectcoördinator Willy Van den Bergh leert dat gegevens uit de EH / Familiekunde databank aansluiten bij de informatie die de landloperfiches bieden. Samenwerking tussen EH/ Familiekunde en Project Dwaallichten zal een beter inzicht geven in wie, waarom en hoe lang in het Gelmelslot, en ook de Kolonie van Wortel, verbleef. Willy Van den Bergh geeft aan dat sommige landlopers, zeker als ze wat ouder werden, verkozen vrijwillig te verblijven in het Gelmelslot en dat er ook personen door de Duitse bezetter in het Gelmelslot werden geplaatst zonder veroordeling door een Belgische rechtbank.

Tekst foto 4. Een mooi voorbeeld van samenwerking met project Dwaallichten is het onderzoeken van het overlijden in 1912 van ingenieur bouwmeester Oscar Jeanne Jaak August Gerardot de Sermoise. Hij werd geboren in Brugge in 1834, de periode waarop een Gerardot de Sermoise, zijn vader, daar bouwheer was van de gevangenis 't Pandreitje. Werkte zoon de Sermoise in Hoogstraten ook als bouwheer voor de overheid? De landlopersfiches geven uitsluitsel: Oscar Gerardot de Sermoise had een indrukwekkend diploma en was ooit zeer welstellend maar werd wel degelijk veroordeeld voor landloperij. Hij kwam in het Gelmelslot terecht als gevangene in september 1912 en overleed er in december.

Namen. De overledenen komen uit heel België en de buurlanden. Dat geeft een heel divers pallet aan namen zodat populaire voor en – familienamen identificeren niet veel relevantie had.

Beroepen. 850 overlijdens geven ons een duidelijk beeld van de beroepen van de bewoners. Het is handenarbeid waarmee zij de kost moesten verdienen.

Bovenaan de lijst staat dagloner (169), landbouwwerkman & hoeveknecht (132), grond- en aardewerker (76), koolmijner (56) , wever (33), metser (28), leurder (21), schrijnwerker (21)

hovenier (18), fabrikwerker (16), voerman (15), schoenmaker (14) en dan volgen kleermaker, smid, dokwerker, bakker ... Opvallend zijn de zes wapenmakers die voorkomen in de lijst: allemaal gelinkt aan de stad Luik.

850 overlijdens waarvan 829 met een vermelding van beroep maar slechts 1 bediende, 1 hulpbediende, 1 muzikant, 1 toneelkundige, 1 landmeter, 1 zerkmaker, een paar handelsreizigers waarvan één geboren in New Orleans en 1 ingenieur bouwheer (zie foto).

Geboorteplaatsen. Belangrijk voor genealogen want de 850 overledenen waren afkomstig uit alle Belgische provincies en ook de buurlanden. Henegouwen en Oost-Vlaanderen zijn de provincies waar de meeste bewoners hun geboorteplaats hadden:

Antwerpen	64
Limburg	28
Oost-Vlaanderen	140
West-Vlaanderen	90
Vlaams Brabant	50
Brussels Gewest	51
Brabant Wallon	20
Hainaut	157
Liège	103
Luxembourg	54
Namur	51
Nederland	7
Frankrijk	22
Duitsland/Pruisen	6
Grand Duché Luxembourg	1
USA	1
Onduidelijk	5

TOTAAL 850

De ambtenaren en enkele belangrijke getuigen

1699 overlijdens werden in deze tien jaar opgetekend door twee personen:

- Alfons Karel Van Hoof: in 1911 is hij schepen en gedelegeerd ambtenaar van de Burgerlijke Stand. Akte 1 van 1912 is zijn laatste BS akte als schepen. Akte 2 van 1912 tekent hij als burgemeester.
- Jan Stanislas Gilles: vanaf akte 3 van 1912 tot eind 1920 is hij verantwoordelijk voor de invoering van alle aktes. Hij is schepen en afgevaardigd ambtenaar van de Burgerlijke Stand. Bij de jaarafsluiting 1912 vermeldt J.S. Gilles dat hij Ridder in de Kroonorde is. Vanaf eind 1913 vermeldt hij dat hij Ridder in de Leopoldsorde is.

De meer dan 1200 overlijdens Gelmelslot en Gelmelstraat werden haast allemaal aangegeven door:

- Kolonie/Gelmelslot: Jozef Swannet (aktes 1911-1920), Lodewijk Jageneau (aktes 1911-1917) en Hendrik Van Loocke (aktes 1911, 1917-1920). Hun beroep: bediende
- Gesticht/Gelmelstraat: Jozef De Smet (aktes 1911-1919) en Bruno D'hondt (aktes 1911-1919). Hun beroep: dienstknechten (denkelijk in dienst bij Norbertienen) . Vanaf augustus 1919 is er een nieuwe regeling: aangiftes gebeuren door Swannet en Van Loocke, bedienden van het Gelmelslot.
- Bij een aangifte werden zij omschreven als buren

Huwelijken te Antwerpen Kathedraal O.L.Vr. Noord 1746-47-48 waarvan minstens één persoon afkomstig is van buiten de stad

Mariette Backs

Bij het inventariseren van de huwelijken die in Antwerpen in de kathedraal plaatsvonden kwam ik tot de bevinding dat er menig huwelijk gesloten werd tussen personen die niet in Antwerpen geboren zijn. De herkomst van deze personen is zeer verscheiden en gespreid over het ganse land en ver daarbuiten. Bij het samenstellen van een stamboom of een familiegeschiedenis worden we wel eens geconfronteerd met “verloren” of “onvindbare” voorouders of naamgenoten, en is het een grote moeilijkheid om precies te weten waar die persoon terecht gekomen is. Het klapperen van de huwelijken met personen van buiten Antwerpen, die daar huwden, kan een hulpmiddel zijn om ontbrekende schakels aan te vullen. In deze publicatie beperk ik mij tot de huwelijken waarvan minstens één persoon afkomstig is van buiten de stad Antwerpen. Dit is het vierde vervolg.

(bron: arch.be)

Marinus Kenis
x kerkelijk 18-01-1746 met **doop of herkomst** te Leur bij Breda

Cornelia Van den Kieboom
getuigen Joannes Van den Kieboom - Dominico Van der Saecken **doop of herkomst** te Minderhout

Hubertus Bisens
x kerkelijk 19-01-1746 met **doop of herkomst** te Turnhout

Petronilla Van Meerse
getuigen Joannes Van Dijck - Willibrordo Bogaerts **doop of herkomst** te Eijndhoven

Marinus Mensch
x kerkelijk 29-01-1746 met **doop of herkomst** te Zandvliet

Anna Catharina Van den Bemden
getuigen Petro De Roij - Joannes Van den Bemden **doop of herkomst** te Austruweel

Bernardus Josephus Bertine
x kerkelijk 06-02-1746 met **doop of herkomst** te Antwerpen

Maria Elisabetha Lemmens
getuigen Joannes Domonico Bertine - Jacobo Devenk **doop of herkomst** te Kontich

Petrus De Win
x kerkelijk 11-02-1746 met **parochiani de Kapellen**

Adriana Lambreghts
getuigen Petro Lambreghts - Judoco Oste

Matthias Norhout x kerkelijk 19-03-1746	met	doop of herkomst te Antwerpen
Anna Maria De Prié getuigen Joannes Baptista Van den Bosch - Carolo Vleeracker		doop of herkomst te Hechter
Franciscus Van Roijen x kerkelijk 19-03-1746	met	doop of herkomst te Heijst op den Berg
Elisabetha Storms getuigen Martino Dillemans - Lamberto Lambreghts		doop of herkomst te Werchter ?
Joannes Franciscus Janssens x kerkelijk 16-04-1746	met	doop of herkomst te Antwerpen
Maria Anna Wormelinckx getuigen Guilielmo Van Dunnegem - Judoco Oste		doop of herkomst te Amsterdam
Joannes Petrus Meskens x kerkelijk 26-07-1746	met	doop of herkomst te Antwerpen
Maria Van Uijtven getuigen Cornelio De Bie - Jacobo Norberto Soetewij		doop of herkomst te Westerlo
Egidius Van de Sande x kerkelijk 30-07-1746	met	doop of herkomst te Brussel
Anna Van den Dingen getuigen Gosuino Staes - Jacobo Sloodmaeckers		doop of herkomst te Bergeijk
Andreas Nackkers x kerkelijk 31-07-1746	met	doop of herkomst te Zichem
Anna Maria Pruijmenboom getuigen Egidio Van den Eijnde - Egidio Mattheo Maesschalck		doop of herkomst te vetri Busco
Jacobus Hollanders x kerkelijk 14-08-1746	met	doop of herkomst te Bladel
Maria Anna Van Loonbeeck getuigen Anthonio De Hollander - Francisco Janssens		doop of herkomst te Diest
Jacobus Van den Eijnden x kerkelijk 15-08-1746	met	doop of herkomst te Mechelen St.Rumoldi
Maria Anna Van Olmen getuigen R.D.Joannes Anthonio Gallé - D.Joannes Jacobo De Quertemont		doop of herkomst te (similiter munita)
Joannes Baptista Wouters x kerkelijk 15-08-1746	met	doop of herkomst te Werchter
Isabella Poorters getuigen R.D.Joannes Theodoro Bonnier - Petro Bogaers		doop of herkomst te Antwerpen

Petro Ectoires x kerkelijk 20-08-1746	met	doop of herkomst te Kortrijk bij Leuven
Christina Clerckx getuigen Egidio Vaes - Judoco Ectoires		doop of herkomst te Zonhoven
Lambertus Lambreghts x kerkelijk 23-08-1746	met	doop of herkomst te Maastricht
Anna Gertrudis De Leur getuigen Jacobo Bernaerts - Jacobo Van Heijthuisen		doop of herkomst te Maastricht
Sebastianus Vekemans x kerkelijk 24-01-1747	met	parochiani de Lichtaart
Catharina Renders getuigen Adriano Van Eijck - Joannes Vekemans 2de en 3de graad verwantschap		
Joannes Baptista Thijs x kerkelijk 29-01-1747	met	doop of herkomst te Wechelderande
Catharina Pittoirs getuigen Jacobo Thijs - Petro Wouters		doop of herkomst te Merksem
Petrus Wouters x kerkelijk 02-02-1747	met	doop of herkomst te Wilrijk
Barbara Vrancx getuigen Joannes Meeuwssen - Cornelio Franssen		doop of herkomst te Herenthout
Joannes Verresen x kerkelijk 03-02-1747	met	doop of herkomst te Zoersel
Cornelia Bisschops getuigen Petro Dorens - Henrico van Bolsats		doop of herkomst te Vorselaar
Leonardus Dirixsens x kerkelijk 05-02-1747	met	doop of herkomst te St Laurentius Antw.
Gertrudis Verstraeten getuigen Jacobo Bael - Joannes Verstraeten		doop of herkomst te Berchem
Philippus Van der Veken x kerkelijk 06-02-1747	met	doop of herkomst te Lier
Joanna Lauderada Dirrix getuigen Marino Rens - Judoco Oste		doop of herkomst te Reet
Walterus Jansens x kerkelijk 07-02-1747	met	doop of herkomst te Capella St Anthonij
Gertrudis Boschmans getuigen Martino Heuninx - Judoco Oste		doop of herkomst te Vertrijk

Walterus Embrechts x kerkelijk 16-02-1747 Catharina Wagemans getuigen Joannes Lijssens - Cornelio Reijnders	met	info parochiani de Lichtaart
Petrus Terfencoren x kerkelijk 03-05-1747 Cornelia Van den Eeden getuigen Mattheo Bardegain - Joannes Baptista Terfencoren	met	doop of herkomst te Antwerpen doop of herkomst te Oudenbosch
Petrus Milants x kerkelijk 07-05-1747 Petronilla Brack getuigen Gaspar Brack - Adriano Philips	met	doop of herkomst te Vierseldijk doop of herkomst te Turnhout
Anthonius Geens x kerkelijk 23-05-1747 Catharina Soeffers getuigen Gaspar Schils - Anthonio Merx	met	doop of herkomst te Antwerpen doop of herkomst te Dessel
Nicolaus Snijers x kerkelijk 23-05-1747 Catharina Snijers getuigen Josephus Snijers - Petro Cuijpers	met	parochiani de Ravels
Adrianus Wagemans x kerkelijk 30-05-1747 Maria Stockmans getuigen Joannes Wagemans - Henrico Holens	met	doop of herkomst te Antwerpen doop of herkomst te Roermond
Simon Lorentop x kerkelijk 01-06-1747 Adriana Janssens getuigen Petrus Lorentop - Joannes Baptista Bruijninckx	met	doop of herkomst te Weert doop of herkomst te Pulderbos
Petrus Van Bael x kerkelijk 11-06-1747 Catharina Smits getuigen Matthias Dieltiens - Cornelio Dieltiens	met	doop of herkomst te Wuustwezel doop of herkomst te Antwerpen
Henricus De Donder x kerkelijk 11-06-1747 Adriana Van de Riet getuigen D.Gio Mertens - Philippus De Donder	met	doop of herkomst doop of herkomst te Weert

Matthias Van Aken x kerkelijk 21-09-1747	met	doop of herkomst te Ekeren
Mechtildis Teuwesen getuigen Joannes Kerckhofs - Guilielmo Sigar		doop of herkomst te Stokkem
Franciscus Dominicus Dirck x kerkelijk 29-09-1747	met	doop of herkomst te Reet
Digna De Volder getuigen Petro De Volder - Guilielmo Van Munster		doop of herkomst te Retie
Petrus Van Asbroeck x kerkelijk 23-10-1747	met	doop of herkomst te Kapelle-op-den-Bos
Maria Rambaght getuigen Bernardo Van de Plasse - Judoco Oste		doop of herkomst te Antwerpen
Joannes De Coster x kerkelijk 23-10-1747	met	doop of herkomst te Hulshout
Elisabetha Verborgh getuigen Joannes Baptista Zuremont - Judoco Oste		doop of herkomst te Heijst
Adrianus Haerens x kerkelijk 26-10-1747	met	doop of herkomst te Stekene
Elisabetha Van Geiren getuigen Joannes Van Geel - Ludovico Engels		doop of herkomst te Geel
Henricus Anthonius Franciscus Geens x kerkelijk 01-11-1747	met	doop of herkomst te Hoogstraten
Anna Catharina Wouters getuigen Joannes De Coninck - Anthonio Geens		doop of herkomst te Merksem
Henricus Lambelé x kerkelijk 01-11-1747	met	doop of herkomst te Antwerpen
Catharina Van den Bergh getuigen Michael Le Lambelé - Martino Droogenbroeck		doop of herkomst te Bergen-op-Zoom
Joannes Laurentius Orlent x kerkelijk 01-11-1747	met	doop of herkomst te Zwijndrecht
Maria Jacoba Willems getuigen Jacobo Anthonio Beauclerck - Francisco Orlent		doop of herkomst te Antwerpen
Michael van Ostaeij x kerkelijk 01-11-1747	met	doop of herkomst te Schoten
Maria Theresia Elis getuigen Walterus Elis - Gisberto Kennes		doop of herkomst te Antwerpen

Martinus Keulemans x kerkelijk 03-11-1747	met	doop of herkomst te Antwerpen
Magdalena Blumier getuigen Adriano Vandennejden - Brunone Geleij		doop of herkomst te Brussel
Franciscus Bresoniere x kerkelijk 14-11-1747	met	doop of herkomst te Aderis fegart in Normandia
Cornelia Claessens getuigen Antonio Claessens - Petro Van Antwerpen		doop of herkomst te Ekeren
Francisco De Wolf x kerkelijk 02-12-1747	met	doop of herkomst te Wommelgem
Magdalena Janssens getuigen Henrico Schuerwegen - Christiano Drijconingen		doop of herkomst te Oelegem
Guilielmus La Force x kerkelijk 11-12-1747	met	doop of herkomst te Mechelen
Anna Janssens getuigen Jacobo Geleij - Petro Geleij		doop of herkomst te Pulderbos
Joannes Baptista Van Roe x kerkelijk 09-01-1748	met	doop of herkomst te Vost bij Geel
Elisabetha Van Geloove getuigen Arnoldo Leemans - Henrico Van Engelen		doop of herkomst te Haijmont (Hamont)
Joannes Baptista Hofman x kerkelijk 15-01-1748	met	doop of herkomst te Deurne
Petronilla De Weert getuigen Laurentio De Gelre - Joannes Francisco Daems		doop of herkomst te Wommelgem
Joannes Baptista Haesdonck x kerkelijk 28-01-1748	met	doop of herkomst te Antwerpen
Rosalia Hendrix getuigen Joannes De Bie - Thomas Hendrix		doop of herkomst te Meer
Nicolaus De Bie x kerkelijk 04-02-1748	met	doop of herkomst te Antwerpen
Joanna Van Gogh getuigen Dominicus Van Dijck - Joannes De Bie		doop of herkomst te Dinter bij s'Hertogenbosch
Franciscus Rimmelans x kerkelijk 13-02-1748	met	doop of herkomst te Antwerpen
Maria Verdonck getuigen Henrico Verdonck - Joannes Adriano Mast		doop of herkomst te Welt

Joannes Henckel ? x kerkelijk 18-02-1748	met	doop of herkomst te Istat in superiore Silesia
Joanna Van Hove getuigen Gabriel Camperville - Petro Van Hove		doop of herkomst te Ranst
Joannes Baptista Bartels x kerkelijk 20-02-1748	met	doop of herkomst te Antwerpen
Anna Maria Cremers getuigen Bernardo Van Houdenrogh - Jacobo Bartels		doop of herkomst te Susteren
Petrus Huijsmans x kerkelijk 29-02-1748	met	doop of herkomst te Hoboken
Helena Schoemaeckers getuigen Joannes Hendrix - Judoco Oste		doop of herkomst te Roermond
Judocus Godefroij x kerkelijk 18-03-1748	met	doop of herkomst te Stegenen
Maria angelina Nauts getuigen Nicolao Hennewart - Petro Piret		doop of herkomst te Doornik
Matthias Masen x kerkelijk 30-03-1748	met	info parochiani de Brecht
Antonia Van den Broeck getuigen Joannes Francisco Der Kindere - Adriano Meeus		
Dominicus Alexander Joannes Van Eeckhout x kerkelijk 22-04-1748	met	doop of herkomst te St.Amandi
Helena Jacoba Spillemaeckers getuigen Carolo Josepho Spillemaeckers - Jacobo Anthonio Bauclercq		doop of herkomst te Boom
Leonardis Antonius Gerardi x kerkelijk 23-04-1748	met	doop of herkomst te Brecht
Rosalia Verschuren getuigen Adriano Meeus - Petro Gommers		doop of herkomst te Meer
Petrus Van Rompaj x kerkelijk 23-04-1748	met	doop of herkomst te Kontich
Isabella Van der Hoeft getuigen Joannes Van Rompaj - Adriano Meeus		doop of herkomst te Diest
Petrus Remigius Van Doets x kerkelijk 27-04-1748	met	doop of herkomst te Antwerpen
Anna Margarita Melis getuigen Judoco Francisco Van de Velde - Adriano Meeus		doop of herkomst te Tielen

Michael Blavier x kerkelijk 03-05-1748	met	doop of herkomst te Antwerpen
Anna Van Steenberghe getuigen Henrico Daerdenne - Nicolao Blavier		doop of herkomst te Herentals
Georgius Scheglez x kerkelijk 05-05-1748	met	doop of herkomst te Wiessenbourgh
Sibilla Houts getuigen Paulo Gillis - Jacobo Visgars		doop of herkomst te Sittard
Joannes Briens x kerkelijk 06-05-1748	met	doop of herkomst te Zandvliet
Cecilia Van Roij getuigen R.D.Joannes Schouvorst - Joannes Steens		doop of herkomst te Geel
Augustinus Charbonier x kerkelijk 21-05-1748	met	doop of herkomst te oriundus civitate Bitaricensi
Maria Josepha Dierickx getuigen Carolo Dierickx - Joannes Smits		doop of herkomst te Turnhout
Martinus Goelen x kerkelijk 30-05-1748	met	doop of herkomst te Lichtaart
Dijmphna Van Opstal getuigen Francisco Lippelo - Gerardo Wagemans info 3de en 4de graad verwantschap		doop of herkomst te Kasterle
Carolus Van Laer x kerkelijk 03-06-1748	met	doop of herkomst te Antwerpen
Anna Catharina Fabri getuigen Guilielmo De Leeuw - Josepho Van Uijtbregh		doop of herkomst te Hoboken
Joannes Wagemans x kerkelijk 15-06-1748	met	doop of herkomst te Antwerpen
Maria Verbraecken getuigen Joannes Van Berckelaer - Joannes Francisco Verbraecken		doop of herkomst te Wuustwezel
Joannes Keldermans x kerkelijk 16-06-1748	met	doop of herkomst te Antwerpen
Helena Vos getuigen Joannes Baptista Wouters - Petro Van Valkenbergh		doop of herkomst te Princenhout
Franciscus Ludovicus Victor x kerkelijk 23-06-1748	met	doop of herkomst te Antwerpen
Clara Bauweraerts getuigen Ludovicus VICTOR - Judoco Oste		doop of herkomst te Turnhout

Arnoldus Alderen x kerkelijk 24-06-1748	met	doop of herkomst te Alderen
Joanna Van der Beken getuigen Jacobo Van der Becken - Augusto Van Elverenbeke		doop of herkomst te Antwerpen
Anthוניus Dauwen x kerkelijk 24-06-1748	met	doop of herkomst te Westerlo
Anna Maria Wouters getuigen Petro Verstallen - Joannes Baptista Hagens		doop of herkomst te Wilrijk
Egidius Vingerhoets x kerkelijk 25-06-1748	met	doop of herkomst te Vorselaar
Cornelia Mertens getuigen Martino Diremans - Anthonio Smits		doop of herkomst te Doel
Franciscus Cools x kerkelijk 26-06-1748	met	doop of herkomst te Antwerpen
Maria Mesüre getuigen Nicolao Cools - Simon Petro Torné		doop of herkomst te Teralphen
Jacobus Van der Snoeck x kerkelijk 21-07-1748	met	doop of herkomst te Den-Haag
Anna Catharina Bogaerts getuigen Arnoldo Blondeau - Matthia Josepho Nedekkens		doop of herkomst te Stabroek
Petrus Janssens x kerkelijk 22-07-1748	met	doop of herkomst te Vorselaar
Anna Maria Van den Mierhoop getuigen Cornelio Janssens - Sebastiano Van den Mierhoop		doop of herkomst te Beerse
Henricus Carolus Van Cauwenbergh x kerkelijk 28-07-1748	met	doop of herkomst te Ranst
Aldegondis Crols getuigen Joannes Baptista Lams - Guilielmo Van Gierle		doop of herkomst te Castel
Petrus Cormerij x kerkelijk 31-07-1748	met	doop of herkomst te Pont Siero diacesis Turonensis
Isabella Turbet getuigen Thoma Quetie - Petro Magiere		doop of herkomst te montibus Sti Winoci
Adrianus De Vooght x kerkelijk 15-08-1748	met	doop of herkomst te Kontich
Maria Van Aerde getuigen Leonardo De Maerschallck - Joannes Baptista Beke		doop of herkomst te Antwerpen

Guilielmus Lauwers x kerkelijk 18-08-1748	met	doop of herkomst te Brussel
Catharina Smans getuigen Anthonio Lauwers - Cornelio Stroijbant		doop of herkomst te Lille
Christianus Schillemans x kerkelijk 18-08-1748	met	doop of herkomst te Antwerpen
Anna Josepha Lion getuigen Cornelio Nuijts - Nicolao Sanen		doop of herkomst te Montibus Hannonis
Petrus Henricus D'Augier beroep militaris x kerkelijk 24-08-1748	met	doop of herkomst te Gallia Narbonensi
Maria Catharina Coussijs getuigen Joannes Francisco Arnal - Judoco Oste		doop of herkomst te Antwerpen
Petrus Van Pruijssen x kerkelijk 25-08-1748	met	doop of herkomst te Antwerpen
Cornelia Van Puijenbroeck getuigen Joannes Van den Bril - Egidio Van Puijenbroeck		doop of herkomst te Borghat
Egidius Verbrecken x kerkelijk 15-09-1748	met	doop of herkomst te Herentals
Elisabetha De Wolf getuigen Henrico Medenhuijs - Matthia Verbrecken		doop of herkomst te Zandhoven
Cornelius Broomans x kerkelijk 17-09-1748	met	doop of herkomst te Loenhout
Dijmpna Elisabetha Peeters getuigen Arnoldo Van Poppel - Guilielmo Van Genechten		doop of herkomst te Meerhout
Antonius Vrindts x kerkelijk 22-09-1748	met	doop of herkomst te Berchem
Cornelia Melis getuigen Joannes Van Meerbeeck - Joannes Vrindts		doop of herkomst te Antwerpen
Petrus Stelaer x kerkelijk 23-09-1748	met	doop of herkomst te Velp
Margareta Coppens Luik getuigen Joannes Baptista De Cater - Joannes Sebastiano Cooppal		doop of herkomst te Gangelt bisdom
Franciscus Hellemans x kerkelijk 24-09-1748	met	doop of herkomst te Edegem
Barbara Peerenboom getuigen R.D.Petro Muijtinckx - Adriano Hellemans		doop of herkomst te Oirschot

Arnoldus Benoijt x kerkelijk 01-10-1748	met	doop of herkomst te Duras
Catharina Botermans getuigen Petro Van Berghen - Jacobo Bastiaenssen		doop of herkomst te Baarle
Petrus Lambreghts x kerkelijk 15-10-1748	met	doop of herkomst te Lier
Maria Catharina Wouters getuigen Philippo Rooms - Joannes Baptista Vervrangen		doop of herkomst te Arendonk
Joachim Van Reusel x kerkelijk 19-10-1748	met	doop of herkomst te Antwerpen
Dijmphna Anssems getuigen Mathtia Kluijskens - Joannes Van Tongelen		doop of herkomst te Rijkevorsel
Clemens Stoops x kerkelijk 22-10-1748	met	parochiani de Rijkevorsel
Barbara De Roover getuigen Adriano Van Aerde - Andreas Van Reuth		
Jacobus Mertens x kerkelijk 26-10-1748	met	doop of herkomst te Schoten
Elisabetha Quaeijhaegen getuigen Joannes Dirickx - Nicolao Quaeijhaegen		doop of herkomst te Deurne
Stephanus Libotte x kerkelijk 29-10-1748	met	doop of herkomst te Roduwe
Anna Theresia Coquelet getuigen Nicolao Libotte - Joannes Philippo Coquelet		doop of herkomst te Antwerpen

Colofon

De Kempense Genealoog is het digitale tijdschrift van Familiekunde Vlaanderen - Regio Kempen.
De uitgave verschijnt in de maanden maart, juni, september en december.

Richtlijnen voor artikels

Maak de artikels op in het lettertype Calibri 12 met een regelafstand van 1,15 wit.

Artikels digitaal bezorgen bij Victor Bertels voor de 1ste van de maand waarin het blad verschijnt. Elke auteur is verantwoordelijk voor haar of zijn artikels.

Redactie van het tijdschrift

Victor Bertels, Patrick De Maesschalck,
Ludo Lathouwers, Ludo Proost

Verantwoordelijke uitgever

Victor Bertels

Foto op het voorblad

Het kasteel van de graven de Renesse te Oostmalle.
Met dank aan het [Domein de Renesse v.z.w.](#)

Web

[Familiekunde Vlaanderen Regio Kempen](#)

Webmeester - Dago Peeters

Regio Kempen op [Facebook](#)

Overname van artikels

Neem contact op met de auteur of met de verantwoordelijke uitgever

Verwijzing naar een artikel

We stellen het op prijs dat u bij overname of verwijzing de auteur en ons tijdschrift als bron vermeldt. Bijvoorbeeld op deze manier:
JANSSENS, B., 'Genealogie in de regio Kempen', in *De Kempense Genealoog*, 2 (2020), 15-23.

Maatschappelijke gegevens

Naam Familiekunde Vlaanderen Regio Kempen v.z.w.

Zetel Thierry de Renesselaan 1, 2390 Malle

Ondernemingsnummer - 0877 340 650

Rechtspersonenregister - Antwerpen

Bankrekening - BE94 7350 4976 3614

Alle **correspondentie** voor de vereniging sturen naar de secretaris Patrick De Maesschalck,
Jos De Schutterstraat, 2280 Grobbendonk.
Telefoon (014) 88 22 84.

Bestuur van de vereniging

Klik op de naam van de gewenste geadresseerde om met haar of hem per e-mail contact op te nemen.

Voorzitter	Marc Van den Cloot
Ondervoorzitter	Frans Renaerts
Secretaris	Patrick De Maesschalck
Penningmeester	Victor Bertels
Bestuursleden	Mariette Backs
	Maria De Bie
	Gerard Keyzers
	Ludo Lathouwers
	Dago Peeters
	Theo Peeters
	Ludo Proost
	Andre Sannen
	Herman Van de Leur

Erevoorzitter	Eugeen Van Autenboer (†)
Erebestuurslid	Florent Bosch (†)
Ereleden	Elisa Nijs (†), Jos Van Breen (†), Gilbert De Lille (†)